

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O.P.S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**METODY A POSTUPY VYUŽÍVANÉ
V KRIMINALISTICKÉ IDENTIFIKACI OSOBY**

Autor práce: Stanislav Krnínský

Studijní obor: bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: kombinované

Vedoucí práce: JUDr. Jan Bouchal

Katedra: právních oborů a bezpečnostních studií

2014

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce JUDr. Janu Bouchalovi za cenné rady,
připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT:

KRNÍNSKÝ S., *Metody a postupy využívané v kriminalistické identifikaci osoby* : bakalářská práce. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o.p.s., 2013. 60 s. Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Jan Bouchal.

Klíčová slova: Daktyloskopie, Otisk prstu, Fonoskopie, Odorologie, Kriminalistická biologie, Popis osoby, Portrétní identifikace, Forenzní antropologie.

Bakalářská práce je zaměřena na komplexní vymezení jednotlivých základních technik kriminalistické identifikace osoby z hledisek pojmů, historického vývoje, principů, na kterých jsou založeny a významů pro kriminalistickou identifikaci. Definiuje současný stupeň poznání postupů, metod a prostředků z hlediska vyhledávání, zjišťování, zajišťování a zkoumání jednotlivých kriminalistických stop a uvádí možnosti jejich aplikace jako důkazního materiálu v oblasti trestně právní praxe v podmínkách České republiky.

Obsahuje analýzu výslednosti v oblasti zkoumání kriminalistických stop vedoucích ke kriminalistické identifikaci osoby na území Jihočeského kraje, v komparaci s výsledky OKTE Jihočeského kraje a pracovišť OKTE v rámci celé České republiky. Teoretické poznatky prokazuje na vybraných kauzách.

ABSTRACT:

KRNÍNSKÝ S., *Methods and procedures used in forensic identification of persons: Bachelor thesis*. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, o.p.s., 2013. Supervisor: JUDr. Jan Bouchal.

Key words: Dactyloscopy, Fingerprint, Fonoscopy, Odorology, Criminalistic biology, Description of a person, Portrait of identification, Forensic anthropology.

This bachelor thesis focuses on complex defining of particular basic methods of criminalistic identification of person in terms of concepts, historical development, the principles, on which it is based, and significances to criminalistic identification. It defines current level of knowledge of processes, methods and instruments in terms of searching, ensuring, detection and examining particular forensic trails and shows possibilities for their application as the evidential material in criminalistic practice in the Czech Republic.

It contains an analysis of the results of examining criminalistic trails, which leads to person's identification in the South Bohemian Region in comparison with the results of workplaces OKTE (department of forensic and technical expertise) within the whole Czech Republic. It demonstrates theoretical knowledge in chosen cases.

Obsah

Úvod.....	8
1 Cíle a metodika bakalářské práce	9
2 Kriminalistika, kriminalistická stopa, kriminalistická identifikace	10
2.1 Kriminalistika.....	10
2.2 Kriminalistická stopa.....	11
2.3 Kriminalistická identifikace	12
3 Kriminalistická identifikace osob	14
3.1 Portrétní identifikace	14
3.1.1 Popis osoby	15
3.1.2 Metody vytváření portrétu osoby na základě popisu	16
3.2 Daktyloskopie.....	18
3.2.1 Historie daktyloskopie	19
3.2.2 Základní principy daktyloskopie.....	21
3.2.3 Daktyloskopické stopy	22
3.2.4 Vyhledávání a zajišťování daktyloskopických stop.....	23
3.2.5 Zkoumání daktyloskopických stop	25
3.3 Kriminalistická odorologie.....	29
3.3.1 Pojem a předmět odorologie	29
3.3.2 Pachová stopa.....	31
3.3.3 Vyhledávání, zajišťování a zkoumání pachových stop.....	32
3.4 Identifikace osoby podle ručního písma.....	33
3.4.1 Historie a význam identifikace osob podle ručního písma	34
3.4.2 Zkoumání ručního písma.....	35
3.5 Fonoskopie	38
3.5.1 Fonoskopické stopy, jejich zajišťování a zkoumání	39
3.6 Kriminalistická biologie	42
3.6.1 Biologická stopa.....	44
3.6.2 Vyhledávání a zajišťování biologických stop	44
3.6.3 Zkoumání biologických stop.....	47
3.7 Forenzní antropologie.....	48
3.7.1 Pojem a význam forenzní antropologie.....	48
3.7.2 Identifikace kosterních nálezů.....	49

4	Kazuistika	52
4.1	Případ první	52
4.2	Případ druhý	54
4.3	Případ třetí	55
4.4	Případ čtvrtý	56
5	Komparace výslednosti	59
6	Závěr	62
	Seznam použitých zdrojů	64
	Literární zdroje	64
	Internetové zdroje	65
	Ostatní zdroje	66
	Seznam zkratk	66
	Seznam obrázků	66
	Seznam tabulek	67
	Tabulky	68
	Seznam Příloh	72
	Přílohy	73

Úvod

Kdy, kde, kdo, co, jak, čím a proč to je sedm základních kriminalistických otázek, na které by měl kriminalista znát odpověď. Tato bakalářská práce nám pomůže při řešení otázky **KDO?**. Kdo je pachatelem, či kdo je oběť. Již průkopník francouzské kriminalistiky Edmond Locard řekl, že každá činnost pachatele zanechá na místě činu stopu, resp. pachatel na místo vždy něco přinese a něco si odnese. Na tomto základním principu je kriminalistika založená. Zbývá tedy „jen“ tu stopu „to něco“ nalézt.

Zločin je starý jak lidstvo samo a lidskou společnost doprovází od samého počátku. Hledání pachatele prošlo postupem času a se vznikem nových technologií velkou změnou. Od dob práva útrpného, kdy se lidé přiznávali k nejrůznějším činům při ukrutné bolesti, jež jim byla při „výsleších“ způsobena, až po současnost, kdy jsou předkládány důkazy u řádného soudu a pachatel je na základě nezvratných důkazů usvědčen a následně potrestán. Avšak důvtip pachatelů a lidská vynalézavost je veliká a stává se často oříškem i pro velmi zkušené kriminalisty. Prioritou lidské společnosti by mělo být potírání zločinu a kriminalistika poskytuje orgánům činným v trestním řízení nástroje a metody, kterými je možné skutky za určitých okolností objasnit a pachatele spravedlivě potrestat.

1 Cíle a metodika bakalářské práce

Hlavním cílem této bakalářské práce je přiblížit veřejnosti nejčastěji využívané kriminalistické metody, které umožňují provádět kriminalistickou identifikaci osoby. Sekundárním cílem je prokázat poznatky na vybraných kauzách a analyzovat a komparovat výslednost v oblasti kriminalistické identifikace osob se zaměřením na Jihočeský kraj s výsledky v ostatních území České republiky.

V první kapitole jsou vytyčeny cíle práce a metodika jejího zpracování.

Druhá kapitola bude pojednávat o kriminalistice, kriminalistické stopě, významu a druhu kriminalistických stop a o kriminalistické identifikaci.

Třetí kapitola bude věnována jednotlivým nejčastěji používaným kriminalistickým metodám z oblasti kriminalistické identifikace osob, jejich historie, budou představeny hlavní osobnosti dané metody, budou prezentovány metody a postupy zajišťování a zkoumání jednotlivých druhů kriminalistických stop a možnosti jejich vzniku. Postupně si v bakalářské práci představíme portrétní identifikaci, daktyloskopii, kriminalistickou odorologii, identifikaci osob podle ručního písma, fonoskopii, kriminalistickou biologii a forenzní antropologii.

Ve čtvrté kapitole budou teoretické poznatky z oblasti daktyloskopie prokázány na čtyřech vybraných kauzách, ve kterých byly vyhledány a zajištěny kriminalistické stopy z oblasti daktyloskopie, odorologie, ručního písma a genetiky, které byly následně zaslány k odbornému vyjádření na OKTE Jihočeského kraje a na jejichž základě byli zjištěni pachatelé trestných činů v jednotlivých případech. V jednotlivých kauzách jsou pozměněny některá data, iniciály osob a není zde, kvůli možné identifikaci, záměrně jmenováno Obvodní oddělení Policie ČR. Uvedu zde pouze, že se jedná o Obvodní oddělení Policie ČR v Jihočeském kraji. Některá vyjádření OKTE jež byla v rámci uvedených kauz dožádána, budou prezentovány v příloze.

V páté kapitole budou analyzována statistická data z oblasti jednotlivých metod kriminalistické identifikace osoby. Dále bude provedena komparace pracovišť OKTE a získaných údajů s ostatními regiony v rámci celé České republiky.

Závěr bakalářské práce pak bude obsahovat zhodnocení dosažených cílů vytyčených v úvodu práce a navržení metod ke zvýšení účinnosti uvedených metod při jejich aplikaci v praxi.

2 Kriminalistika, kriminalistická stopa, kriminalistická identifikace

2.1 Kriminalistika

Kriminalistika je samostatná multivědní disciplína či vědní obor, který se neustále rozvíjí a plní svou funkci na základě toho, že přebírá a aplikuje poznatky z jiných vědních společenských, přírodních a technických oborů (psychologie, fyzika, chemie, nauka o materiálech, entomologie aj.). Slouží především k ochraně občanů a státu před trestnými činy. Předmětem kriminalistiky je zkoumání dvou okruhů zákonitosti:

1. Zákonitost vzniku, trvání a zániku stop
2. Zákonitost vyhledávání, zajišťování a zkoumání stop

Na základě těchto zkoumání vypracovává podle potřeb trestního zákona a trestního řádu metody, postupy, prostředky a operace v zájmu úspěšného odhalování, vyšetřování a předcházení trestné činnosti.

Za nejstarší původce kriminalistického vyšetřování se považují Číňané. V polovině 13. Století napsal Sung Tz'u soudně - lékařskou knihu Hsi Yüan Lu (přeloženo jako: Vymývání omylů – poučení pro koronera). V této knize jsou popsány postupy tehdejších vyšetřovatelů. Významnou událostí je pak vydání **Karolinského trestního zákoníku** v roce 1533 Karlem V., který stanovil, že v případech vražd, otrav, oběšení, utopení, apod., se rozhodnutí soudců má opírat o posudek lékařů. Dále můžeme uvést francouzského lékaře chirurga Ambroise Paré (1510 – 1590), jehož zálibou bylo zkoumání střelných zranění a následné zkoumání a zjišťování dráhy letu střely.¹ Nicméně všechna obdobná tvrzení o vzniku kriminalistiky jako vědy, ve středověku či dokonce starověku, je nutné brát s rezervou. Je pravda, že některé metody byly používány k dokazování u tehdejší justice, ale šlo většinou o velmi vzácné a triviální případy (např. posouzení rukopisu písaři apod.).

Za jakéhosi „otce“ kriminalistiky je považován rakouský profesor **Hans Gross (1847 – 1915)**, jenž pracoval jako vyšetřující soudce. Na univerzitě ve Štýrském Hradci založil první katedru Kriminalistiky a v roce 1893 vydal vynikající práci

¹ INNES, Brian. *Vědci proti zločinu: svět moderní forenzní vědy*. Praha: Naše vojsko, 2010, s. 11. ISBN 978-80-206-1105-5.

s názvem: **Příručka pro vyšetřující soudce**. Později v roce 1899 vydal první vědecký časopis o kriminalistice, který v Německu vychází i v současnosti. Kriminalistika v Čechách měla na samém počátku 20. století velmi dobrou úroveň, srovnatelnou se zahraničím. První průkopníci kriminalistiky v Čechách byli především z policejních řad (např. František Protivenský, který založil v roce 1902 daktyloskopickou registraci pachatelů, Josef Povondra a Oldřich Pinkas v roce 1922 vydali publikaci s názvem: Pokyny pro službu pátrací a daktyloskopickou), kteří se většinou inspirovali pracemi zahraničních kriminalistů.²

Stejně jako se rozvíjela věda a lékařství, rozvíjela se postupně i kriminalistika. Postupně byla věda „přizvána“ do soudních síní, aby pomohla objasnit spáchané zločiny a především nevyvratitelně dokázat či vyvrátit vinu obviněného.

2.2 Kriminalistická stopa

Klíčovým pojmem v kriminalistice je stopa. **Kriminalistická stopa** je zdrojem informací o spáchaném trestném činu a je tedy východiskem pro **objasnění** a **vyšetření** události. Kriminalistická stopa je jakákoliv změna v materiálním prostředí nebo ve vědomí člověka, která je v příčinné, místní nebo časové souvislosti s vyšetřovanou událostí, obsahuje kriminalistickou či trestně právní relevantní informaci a je zjištělná a využitelná dostupnými uznávanými kriminalistickými metodami, prostředky a postupy.³

Základní dělení kriminalistických stop je na **paměťové stopy** a **materiálové stopy**.

Paměťové stopy vznikají za pomoci lidských smyslů (zrak, čich, hmat, sluch, chuť) ve vědomí (paměti) člověka a jsou tedy ovlivněny charakterem osoby, jež je vnímá. Nevznikají okamžitě. K jejich fixaci je potřeba různě dlouhá doba, někdy i několik desítek vteřin. Paměťové stopy zpravidla nelze využít opakovaně, v praxi nelze opakovaně vyslýchat osobu k jedné události (nezískáme nové informace nebo mohou být vyfabulované). Tyto stopy jsou vázané na vědomí jejich nositele a jsou nedostupné v případě, že je nechce či nemůže sdělit (duševní porucha, bezvědomí) nebo ztracené v případě smrti nositele.

² MUSIL, Jan. *Kriminalistika*. Vyd. 1. Praha: C. H. Beck, 2001, s. 19, 25. ISBN 80-7179-362-0.

³ PROTIVINSKÝ, Miroslav. *Základy kriminalistiky*. Vyd. 1. Praha: Armex Publishing, 2005, s. 14. ISBN 80-86795-11-x.

Materiální stopy jsou všechny stopy, které vznikly mimo vědomí. Řadíme mezi ně např. stopy daktyloskopické, trasologické, balistické, biologické, mechanoskopické, pachové aj. Podle druhu informací, jež stopy obsahují, lze materiální stopy dělit na čtyři skupiny.

1. Stopy, které obsahují základní informaci o struktuře vnější stavby objektů. (např. stopy daktyloskopické, mechanoskopické, balistické aj.)
2. Stopy, které obsahují základní informaci o struktuře vnitřní stavby objektů. (např. stopy biologické, pyrotechnické, chemické, odorologické aj.)
3. Stopy, které obsahují základní informaci o funkčních a dynamických vlastnostech a návycích. (např. stopy hlasu, chůze, ručního písma, zlozvyky aj.)
4. Stopy, které obsahují sdruženou informaci. (např. daktyloskopická stopa vytvořená krví, trasologická stopa odrážející i způsob chůze aj.)

Hlavním významem kriminalistických stop, je možnost vytvořit si představu o skutečnostech, jež se na místě vyšetřované události staly. Každá stopa má svou kriminalistickotechnickou a kriminalistickotaktickou hodnotu. **Kriminalistickotechnická hodnota** spočívá v tom, že je využitelná k identifikaci objektu, zatímco **kriminalistickotaktická hodnota** nám poskytuje informace o způsobu provedení činu, o fyzické a psychické stránce pachatele, o předmětu zájmu, připravenosti pachatele apod. Je třeba uvést, že každá kriminalistická stopa má kriminalistickotaktický význam bez ohledu její kriminalistickotechnickou hodnotu.⁴

2.3 Kriminalistická identifikace

Kriminalistická identifikace je proces, při kterém dochází ke ztotožňování objektů komparací markantů zjištěných ve stopě a ve srovnávacím materiálu nebo komparací dvou či více stop z různých míst činu či komparací srovnávacího materiálu ad hoc pořízeného a evidenčního.

V kriminalistice jsou za objekty považovány osoby, zvířata a věci. Teorie kriminalistické identifikace vychází z poznatku, že neexistují dva naprosto totožné objekty.⁵ Během provádění identifikace se nejprve zkoumá stopa nalezená na místě a podle zjištěných markantů se hledá objekt, který mohl stopu zanechat. Po jeho

⁴ HEJDA, Jan. *Základy kriminalistiky*. Vyd. 1. V Praze: Vysoká škola ekonomická, 2003, s. 29-35. ISBN 80-245-0515-0.

⁵ STRAUS, Jiří. *Kriminalistika, kriminalistická technika: (pro kurz kriminalistických expertů)*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky, 2004, s. 13. ISBN 80-7251-165-3.

nalezení se vytvoří **srovnávací stopa**. Ta je následně porovnávána se stopou z místa činu. **Výsledkem kriminalistické identifikace** je buď **dovršená identifikace** (ztotožnění objektu, nebo jeho vyloučení) nebo **nedovršená identifikace**, tj. pouhé zjištění skupinové příslušnosti (ráže střelné zbraně, druh pneumatiky apod.), respektive **konstatování, že ze stopy nelze získat žádnou relevantní informaci**.

Objektem kriminalistického zkoumání je:

1. Objekt **ztotožňovaný** – tj. objekt, který podrobujeme kriminalistické identifikaci, jelikož se domníváme, že vytvořil kriminalistickou stopu.
2. Objekt **ztotožňující** – tj. objekt, který slouží jako prostředek ke ztotožnění objektu ztotožňovaného. Tímto objektem je:
 - **stopa** (kopie stopy)
 - **srovnávací materiál** (vzorek, který může být dvojího druhu)
 - **ad hoc** pořízený (kontrolní otisk prstu obviněného)
 - **evidenční** (evidované vystřelené střely z neobjasněných trestných činů)

Základní způsoby identifikačního zkoumání jsou:

1. **Bodování** – položení vedle sebe a vyznačení identifikačních znaků (např. otisk prstu z místa činu a kontrolní otisk)
2. **Spojení zobrazení** – (např. fotografické zobrazení sešinuté stopy páčidla z místa činu se spojí s fotografií pokusně vytvořené sešinuté stopy podezřelým páčidlem)
3. **Překrytí** – (např. promítnutí trasologické stopy z místa činu do vyobrazení srovnávacího materiálu, nebo překrytí neprůhledného vyobrazení stopy průhlednou folií se srovnávací stopou)
4. **Geometrické měření** – (např. geometrické měření jednotlivých markantů na trasologické stopě z místa činu se srovnávací pokusně vytvořenou stopou. Poměřují se úhly, rýhy, vzdálenosti mezi jednotlivými segmenty apod.)
5. **Skládání částí v celek** – (např. skládání částí rozbitého světlometu, apod.)⁶

⁶ PROTIVINSKÝ, Miroslav. *Základy kriminalistiky*. Vyd. 1. Praha: Armex Publishing, 2005, s. 12-24. ISBN 80-86795-11-x.

3 Kriminologická identifikace osob

3.1 Portrétní identifikace

Portrétní identifikace osob (jinak též identifikace osob podle vnějších znaků) je historicky nejstarší metodou identifikace osob. Tato metoda má stále v kriminologické praxi svoje nezastupitelné místo, i když jde o metodu, která není doposud ve všech svých aspektech dostatečně zpracovaná.

Portrétní identifikaci, jejíž podstatu tvoří vnější znaky člověka, je možné charakterizovat jako obor kriminologické techniky, který se zabývá zkoumáním a popisováním vnějších znaků člověka s cílem jejich využití při pátrání po osobách a při zjišťování totožnosti neznámých osob a mrtvol.⁷

Vnější znaky člověka dělíme:

- a) **Anatomické (statické) znaky** – znaky celkové stavby těla, hlavy, obličeje a jeho části.
- b) **Funkční (dynamické) znaky** – znaky, které se projevují např. při pohybu svalů či orgánů, patří sem např. třes, různé záškuby, tiky, mimika, chůze, vznik a charakter hlasu, ale i návyky jako gestikulace či mimoděčné pohyby.
- c) **Zvláštní znaky či znamení** – např. tetování, piercing, jizvy, rozštěp patra, mateřská znaménka, amputované části těla apod.

Počátky antropometrie můžeme nalézt již ve starověké Asii, kde byli trestanci měřeni pomocí bambusové tyče a kromě toho jim byla měřena vzdálenost prostředníku a ukazováku levé ruky a vzdálenost špičky prstu od dlaně, nebo ve starém Egyptě, kde byli zločinci trestáni amputováním různých částí těla (uši, nos, údy) a tyto „znaky“ pak byly zapsány klínovým písmem do cihel či ve středověku pak do knih útrpného práva smolných či hrdelních.⁸

O nejvýznamnější rozvoj portrétní identifikace se v minulosti zasloužil francouzský policejní úředník **Alphonse Bertillon** (23. 4. 1853 – 13. 2. 1914), který v roce 1879 zavedl do praxe systém identifikace osob podle vnějších znaků, který byl

⁷ Musil, J., Konrád, Z., Suchánek, J. *Kriminologika*. První vydání. Praha : C. H. Beck, 2001, s.140. ISBN 80-7179-362-0

⁸ MACHUTOVÁ, Marcela. Historie identifikace zločinců. In: *Muzeum Policie* [online]. 2009. vyd. Praha: Muzeum Policie ČR, 2009 [cit. 2012-08-01]. Dostupné z: <http://www.muzeumpolicie.cz/clanek/historie-identifikace-zlocincu>

založen na antropologické teorii o tom, že po ukončení fyzického vývoje člověka se jeho tělesné rozměry dále nemění. Systém spočíval v měření 11-ti různých rozměrů lidského těla a jejich následné evidování do karty. Alphonse Bertillon měřil výšku ve stoje, výšku vsedě, délku hlavy, šířku hlavy, délku pravého ucha, šířku pravého ucha, délku levého chodidla, délku prostředníku levé ruky, délku prsteníku levé ruky a délku předloktí levé ruky. Tento systém se nazýval **bertillonáž**. V případě potřeby identifikace neznámé osoby byla osoba změřena a získané hodnoty byly porovnány s hodnotami v kartotéce, jež Bertillon také vytvořil. Přestože byl tento systém po několika desetiletích definitivně opuštěn (problémy s dostatečně přesným měřením jednotlivých rozměrů lidského těla a použitelnosti na měření mladistvých osob), sehrál v historii kriminalistiky významnou pozitivní roli.⁹

3.1.1 Popis osoby

V kriminalistické praxi rozeznáváme dva druhy popisu, a to popis úřední a popis laický. Rozlišujeme je podle toho, jakým způsobem se uskutečňuje činnost mající za následek vznik popisu resp. jaký subjekt popis udává.

3.1.1.1 Popis úřední

Úřední popis vyhotovuje úřední osoba, zpravidla kriminalistický technik, speciálně vyškolen k této činnosti, která vyžaduje schopnost cílevědomého soustředěného pozorování a vnímání jednotlivých charakteristických znaků, perfektní znalost terminologie s cílem co nejpřesněji a zcela jednoznačně vystihnout jednotlivé charakteristické znaky popisované osoby. Výhodou úředního popisu je, že osoba, která popis vypracovává, má možnost si popisovanou osobu důkladně a zblízka prohlédnout za denního světla a ze všech stran. Může i s danou osobou hovořit a sledovat způsob mluvy, gestikulace, způsob chůze aj.

Úřední popis obsahuje údaje o tělesné výšce, tělesné hmotnosti, popisuje postavu, zdánlivé stáří, tvar lebky, obličej, vlasy, čelo obočí, očí, nos, vousy, ústa, rty, zuby, bradu, ruce, nohy, chůze, držení těla, způsob mluvy, znalosti jazyka, zvláštní

⁹ Musil, J., Konrád, Z., Suchánek, J. *Kriminalistika*. První vydání. Praha : C. H. Beck, 2001, s.140 - 141. ISBN 80-7179-362-0

znamení a tetování. Vnější znaky úředního popisu jsou taxativně vymezeny ve „Formuláři popisované osoby“.¹⁰

3.1.1.2 Popis laický

Laický popis získává především policista na základě výslechu poškozené osoby či svědka. Zde se snaží od dané osoby získat co nejpřesnější popis osoby a jednotlivých tělesných znaků, které se pak zavede do úředního popisu. Kvalitu popisu ovlivňují různé faktory, ať **objektivní** jako je např. viditelnost, počasí, či vzdálenost na kterou byla osoba pozorována, tak faktory **subjektivní** např. strach, stres, schopnost přesně vnímat vyslychanou osobu, pamatovat si reprodukovat popisovanou osobu, kladně se může projevit i zaměstnání svědka. Zde např. lékař si může povšimnout nějaké jizvy po operaci či zdravotní problém, nebo voják si může povšimnout specifického dorozumívání mezi skupinou pachatelů apod.

3.1.2 Metody vytváření portréту osoby na základě popisu

Na základě získaných informací lze následně sestavit grafické znázornění portréту popisované osoby. Ten vzniká tak, že policejní kreslíř či technik sestavuje portrét na základě pokynů vyslychané osoby. Hotový portrét je možné využít pro účely pátrání po hledané či pohřešované osobě. V praxi se portrét osoby vyhotovuje grafickou metodou (kreslený portrét), plastickou metodou, fotomontáží, metodou skládaného portréту (tzv. IDENTIKIT) nebo s použitím výpočetní techniky (počítačový systém FACETTE využívaný v zahraničí či systém PORIDOS – PORtrétní IDentifikace OSob, jež byl vyvinut v Kriminallistickém ústavu Praha).

3.1.2.1 Kreslířská metoda

Kreslířská metoda patří mezi nejstarší a byla používána již ve třicátých letech 20. století. Metoda spočívá v tom, že profesionální grafik zhotovuje portrét obličeje na základě informací osoby, jež je vyslychána a za její přítomnosti, kresba je neustále instruována a přizpůsobována podle poznatků zjištěných při výslechu. Výsledkem je pak velice věrohodná kresba hledané osoby, jež je doplněna o další zjištěné markanty.

¹⁰ STRAUS, J., a kol., *Kriminalistika, kriminalistická technika*. První vydání. Praha : Policejní akademie České republiky, 2004, s. 32-33. ISBN 80-7251-165-3.

Obrázek 1: Příklad ručně ztvárněných portrétů

3.1.2.2 Metoda skládaného portrétu

Tato metoda dovoluje sestavit podobu hledané osoby, aniž by svědek musil slovně popisovat jednotlivé znaky. Podstata systému spočívá v tom, že jednotlivé znaky obličeje jsou samostatně nakresleny na průsvitných foliích, zvláště vlasy, čela, nosy, oči, brady, rty, obočí vousy a pokrývky hlavy. Každá folie je označena specifickým kódem. Svědek vybere ze vzorkovnice jednotlivé partie hlavy a provede sestavení portrétu. Části, které na foliích nejsou, lze následně dokreslit. U sestaveného portrétu vznikne na základě použití jednotlivých karet specifický kód, na jehož základě lze sestavit portrét okamžitě i na jiných pracovištích a použít při pátrání.

Obrázek 2: Ukázka klasického systému využívajícího fólie ze sedmdesátých let. Součástí byla vzorkovnice vlasů, katalog jednotlivých obličejových součástí, dvě krabice plné fólií a retušovací souprava

Principu metody skládaného portrétu, ale s jinými technickými prostředky využívají i zahraniční systémy MIMIC, IRK I, IRK II, PIK. Používají buď diapozitivy, či filmový pás místo průhledných folií.

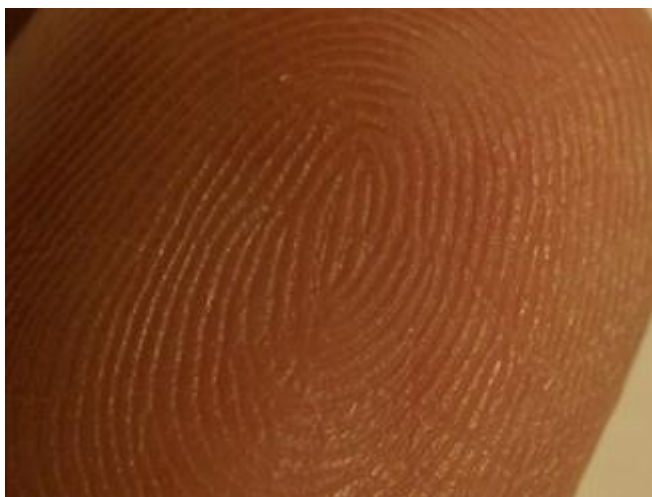
V druhé polovině devadesátých let byla do české kriminalistické praxe zavedena další metoda umožňující sestavit skládaný portrét hledané osoby. Metoda je založena na

počítačovém zpracování fotografií skutečných osob. Základem pro tuto metodu bylo fotoalbum pachatelů trestných činů vedené v kriminalistické evidenci. Z vybraných fotografií byly pořízeny dílčí snímky (očí, úst, vlasů, obočí apod.), které byly následně zařazeny do databáze jednotlivých obličejových prvků. Systém byl nazván **PORIDOS – PORtrétní IDentifikace OSob** a byl vyvinut v Kriminalistickém ústavu Praha. Sestavování portrétu probíhá na monitoru počítače, lze mnoha způsoby upravovat, např. je možné doplňovat do portrétu jizvy, mateřská znaménka, různé druhy vousů, posouvání jednotlivých částí obrazu apod., hotový portrét lze bez problémů vytisknout na počítačové tiskárně. Systém se stále doplňuje a vyšší verze obsahují např. i rasově diferencované typy obličejů. Výsledný vzhled podoby osoby sestavený touto metodou je velmi realistický a portrét má charakter fotografie.¹¹

3.2 Daktyloskopie

Daktyloskopie je nauka o obrazcích papilárních linií na vnitřní straně článků prstů rukou, na dlaních a prstech nohou a chodidlech. Je to metoda umožňující za optimálních podmínek individuální identifikaci osob.

Papilární linie jsou funkční útvary hmatových a dalších vlastností prstů a dlaní horních končetin, prstů a chodidel dolních končetin, jinak se také nazývají kožní lišty.¹²

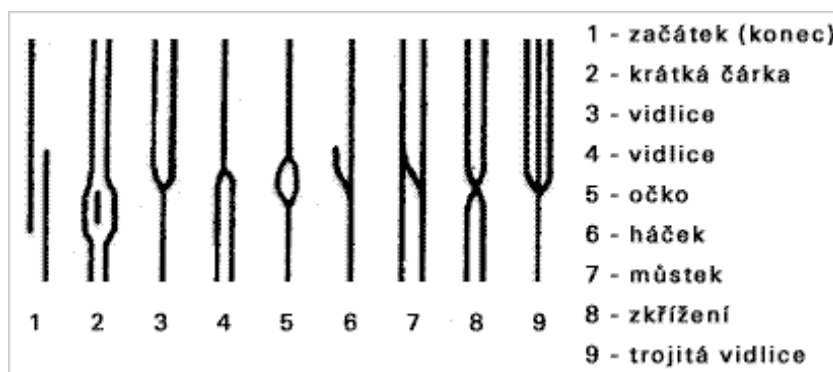

Obrázek 3: Papilární linie

¹¹ SUCHÁNEK, Jaroslav a Zdeněk KONRÁD. *Vybrané kapitoly úvodu do kriminalistiky a kriminalistické techniky*. Vyd. 2. Dotisk 2003. Praha: Trivis, 2003, s. 38-39. ISBN 80-86244-06-7.

¹² RYBÁŘ, Miroslav. *Základy kriminalistiky: (vybrané kapitoly pro studenty povinně volitelného předmětu právnických fakult)*. 1. vyd. Dobrá Voda: Aleš Čeněk, 2001, s. 58-59. Právnické učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 80-86473-03-1.

Podstatou této metody je struktura, rozvržení a jednotlivé křížení papilárních linií, které vzájemnou kombinací vytváří neopakovatelné obrazce tzv. **dermatoglyfy**.

Obrázek 4: Základní tvary papilárních linií

3.2.1 Historie daktyloskopie

Daktyloskopie patří mezi nejstarší disciplíny kriminalistické techniky, které se zabývají identifikací osob. Možnosti identifikace osob založených na daktyloskopických principech byly známy již starým lidským kulturám.

První prokázaná znalost daktyloskopie byla u Asyřanů. Ve zříceninách asyrské Ninive byla nalezena část slavné Aššurbanipalovy knihovny, založené v 9. století před naším letopočtem. Na střepech hliněných tabulek byly vedle jmen i otisky prstů a to vždy na stejném místě za jménem.

Prvním autorem spisku o otiscích prstů jako prostředku k zjišťování totožnosti osob, byl Číňan Kio Kung-yen. Podle něj znali Číňané význam otisku prstů a využívali ho při obchodních záležitostech. Starý čínský zákoník nařizuje připojení otisků prstů na dokument, na kterém uvádí manžel písemnou formou důvody k rozvodu (618-906 n. l.).

V Japonsku pochází první zmínka o daktyloskopii z roku 672 n.l. a byla uveřejněna v roce 720 v knize Dějiny Japonska "Nihongi". Otisk prstu je v Japonsku uznáván prakticky ve stejný čas jako v Číně. Mimo otisků celé ruky je znám i způsob nazývaný "**bo-han**" - pečeť palce. U tohoto způsobu byl otiskován levý palec a pouze zločincům. Je také zajímavé, že odsouzení museli před nástupem trestu opatřit svým otiskem rozsudek, což se provádělo podle věrohodně zjištěných zpráv ještě před rokem 1868. Ze současného kriminalistického pohledu jde zřejmě o první pokus registrace daktyloskopických otisků známých zločinců.

V tomto historickém období poznatky o papilárních liniích na území střední Evropy nedosahovaly úrovně poznatků asijských a středovýchodních zemí. V německých zemích však byl používán tzv. "Handfestung" - přiložení prstu pro osoby neznalé písma a v podstatě nahrazoval podpis. Literárně jsou doložené zmínky o dermatoglyfech, které zanechal Marcello Malpighi (1686), Christian Jacob Hintze (1751), B. S. Albinus (1764) nebo Jan Procházka (1812).¹³

V souvislosti s daktyloskopií nesmíme zapomenout na jméno **Jan Evangelista Purkyně**. Vystudoval filozofii a lékařství na pražské universitě a v roce 1823 se stal profesorem na universitě ve Vratislavi, kde působil 27 let. Pro daktyloskopii má největší přínos jeho habilitační práce z roku 1823 s názvem „**Comentatio de examine physiologico organi visus et systematis cuntanei**“. Jeho zásluha spočívá v tom, že se mu poprvé podařilo popsat základní vzory papilárních linií na posledních člancích prstů a klasifikovat je. Purkyně rozlišoval devět základních vzorů. Daktyloskopie ho zajímala zejména z fyziologického pohledu, možnosti kriminalistické aplikace vyplynuly z jeho práce až daleko později. Osobnost J. E. Purkyně můžeme z tohoto pohledu považovat za teoretického zakladatele fyziologických zákonitostí daktyloskopie.¹⁴

Zásluhy za zjištění, že papilární kresba je individuální charakteristikou každého člověka, se připisují dvěma Britům, kteří na konci 19. století pracovali daleko od sebe. Byli to **sir James William Herschel** (1833-1917), který pracoval v Britské Indii, a **Dr. Henry Faulds** (1843-1930) působící v Japonsku.

W. J. Herschel empiricky zjistil rozdílnost v kresbě otisků prstů různých osob a tento poznatek prakticky využil při vyplácení důchodů stále narůstajícího počtu penzionovaných indických vojáků a úředníků. Z pohledu Evropana si byli Indové natolik podobní, že je nebylo možné od sebe navzájem rozeznat. Ti této skutečnosti využívali a přicházeli si pro důchod opakovaně. To skončilo poté, co byl každý vyzván, aby otiskl pravý ukazovák a prostředník na seznam vyplácených důchodů. Po několikaletém zkoumání Herschel prokázal hypotézu, že kresba papilárních linií se v průběhu života nemění. Pokoušel se zavést daktyloskopii do praxe, avšak nepodařilo se mu širokého uplatnění.

¹³ JEDLIČKA, Miloslav. Kriminalistická daktyloskopie. In: *Www.kriminalistika.eu* [online]. c [2007] [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: <http://kriminalistika.eu/daktyl/daktyl.html>

¹⁴ STRAUS, Jiří. *Dějiny československé kriminalistiky slovem i obrazem: (do roku 1939)*. Vyd. 1. Praha: Police history, 2003, s. 44-46. ISBN 80-86477-18-5.

Henry Faulds, přednášel v tokijské nemocnici fyziologii. Zcela nezávisle na Herschelovi se setkal s otisky prstů v roce 1879, a to na zbytcích prehistorických hliněných nádob. Výsledky svých praktických zkušeností, kde spolu se svými studenty podnikal experimenty, při kterých si obrušovali kůži na prstech pemzou, brusným papírem leptali kyselinou apod., a poté se pokaždé kůže zregenerovala¹⁵, publikoval v roce 1880. Zde upozorňuje na vědecké využití otisků prstů při páchání trestné činnosti. Ve svých pracích doporučuje každému těžkému zločinci po odsouzení sejmout otisky prstů a uložit je do sbírky. V roce 1880 zpracoval návod ke snímání otisků, v němž navrhoval snímat otisky všech deseti prstů.¹⁶

3.2.2 Základní principy daktyloskopie

Vznik a existence dermatoglyfů papilárních linií se řídí těmito třemi obecně uznávanými zákonitostmi:

1. **Relativní neměnnost papilárních linií**

Papilární linie se začínají tvořit ve čtvrtém měsíci vývoje lidského plodu, kdy je dána jejich základní kresba, která se nemění až do konce života člověka. Během života můžeme pozorovat drobné změny jako poranění, jizvy, zhrubnutí, avšak vše je nevýznamné a nemá to vliv na celkovou kresbu papilárních linií.

2. **Relativní neodstranitelnost papilárních linií**

Henry Faulds a jeho studenti se snažili při svých pokusech papilární linie odstranit ať obrušováním či leptáním kyselinou, ale vždy po zhojení kůže a zregenerování byly papilární linie stejné. Ke stejným výsledkům došli i ostatní vědci při obdobných drastických experimentech. Aby došlo k poškození papilárních linií, musela by být odstraněna i zárodečná vrstva kůže, čímž by vzniklo na povrchu zdeformování kůže a jizva.

3. **Relativní individuálnost papilárních linií**

Neexistují dvě osoby s naprosto stejnými obrazci papilárních linií. Toto tvrzení je podloženo nejen kriminalistickou praxí, ale i matematicko-statistickými výpočty. Variabilnost obrazců papilárních linií je tak vysoká,

¹⁵ INNES, Brian. *Vědci proti zločinu: svět moderní forenzní vědy*. Praha: Naše vojsko, 2010, s. 32. ISBN 978-80-206-1105-5.

¹⁶ STRAUS, Jiří. *Dějiny československé kriminalistiky slovem i obrazem: (do roku 1939)*. Vyd. 1. Praha: Police history, 2003, s. 160-161. ISBN 80-86477-18-5.

že není možné, aby na Zemi existovali dva lidé s naprosto stejnou kresbou papilárních linií, a to ani za celou dobu existence člověka na Zemi.¹⁷

3.2.3 Daktyloskopické stopy

Daktyloskopické stopy vznikají principiálně jednoduchým způsobem v okamžiku styku dvou objektů – člověka a předmětu, který je schopen daktyloskopickou stopu přijmout a uchovat po určitou dobu obraz papilárních linií. Daktyloskopické stopy rozdělujeme podle toho, jakým způsobem vznikly. A to na stopy **objemové** a **plošné**.

Objemové stopy (vtisky, 3D stopy) vznikají vtiskem části pokožky pokryté papilárními liniemi do materiálu, který je schopen plastické deformace (plastelína, vosk, sklenářský kyt, čokoláda, sýr apod.), kde za vhodných podmínek stopa zůstane uchována. Reliéf povrchové struktury papilárních linií je zrcadlově převrácený.

Plošné stopy otisky, (2D stopy) dělíme dále podle způsobu vzniku na stopy **odvrstvené** a stopy **navrstvené**.

Odvrstvené stopy vznikají přenesením látky při styku z povrchu předmětu na pokožku a tím dojde k porušení povrchové struktury nosiče. V místě odpovídajících mezipapilárních prostorů není nosič narušen. Jako příklad můžeme uvést čerstvé nátěrové hmoty, lepidla, krev apod.

Naproti tomu stopy navrstvené vznikají naopak. Na vhodný nosič se přenese látka, která se nachází na povrchu papilárních linií. Jako příklad můžeme uvést ty samé látky jako u stop odvrstvených. Podle toho, zda jsou stopy pozorovatelné pouhým okem, rozlišujeme navrstvené stopy na **viditelné** a **neviditelné – latentní**. Latentní daktyloskopické stopy jsou ve většině případů tvořeny lidským potem příp. dalšími látkami jako mastnota, či kosmetické přípravky apod. Trvanlivost latentních stop závisí na látkách, jež stopu tvoří, na stáří stopy, na vlastnostech nosiče (struktura povrchu, materiál), na okolním prostředí (vlhkost, teplota, znečištění, sluneční záření). Vzhledem k individualitě jednotlivých případů, nelze s jistotou říci, po jaké době by stopa zanikla. Nejstarší zviditelněná latentní stopa byla podle literatury stará čtyřicet dva let.¹⁸

¹⁷ MUSIL, Jan, Zdeněk KONRÁD a Jaroslav SUCHÁNEK. *Kriminalistika: Daktyloskopie*. Vyd. 1. Praha: C. H. Beck, 2001, s. 136. ISBN 80-7179-362-0.

¹⁸ STRAUS, Jiří. *Kriminalistika, kriminalistická technika: (pro kurz kriminalistických expertů)*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky, 2004, s. 24-25. ISBN 80-7251-165-3.

Obrázek 5: Daktyloskopická stopa zviditelněná hliníkovým práškem

3.2.4 Vyhledávání a zajišťování daktyloskopických stop.

Daktyloskopické stopy vznikají velice jednoduchým mechanismem. Obecně platí, že se mohou vyskytovat na všech místech, se kterými přišel pachatel či jiná osoba do styku. Postačuje, aby se pokožka pokrytá papilárními liniemi dotkla vhodného povrchu (nosiče) a tím na něj přenesla obrazce svých papilárních linií. Vzniku daktyloskopické stopy, lze předcházet použitím rukavic, či následný otřením všech částí a míst, kde se pachatel dotknul, i tak však daktyloskopické stopy patří mezi nejčastější stopy vedoucí k identifikaci pachatele.

Vyhledávání a zajišťování daktyloskopických stop je náročné jak z hlediska odborných znalostí, tak z nabytých zkušeností kriminalistických techniků, neboť zde hrozí riziko jejich přehlédnutí či znehodnocení při zajišťování. Obecně v praxi platí pravidlo, že se z místa zajišťují veškeré daktyloskopické stopy a až následně se zjišťuje, zda mají, či nemají vztah k vyšetřované události. Bohužel, ne vždy lze tuto zásadu dodržet a to především z technických důvodů. Často se tedy volí kompromis a vyhledávání stop probíhá na místech, o nichž se lze domnívat, že s nimi účastníci přišli do styku.¹⁹ Vyhledávání viditelných daktyloskopických stop není nijak složité. Častěji však se vyskytují stopy latentní, které před tím, než je zajistíme, musíme zviditelnit. Někdy postačí pouhé vhodné osvětlení pod určitým úhlem. Tento způsob je vhodný k vyhledávání stop na skle, kovech, lakovaných předmětech apod. Jindy je třeba zvolit některou z vhodných kriminalistických metod sloužících ke zviditelnění latentních daktyloskopických stop. Při volbě vhodné metody jsou rozhodující různé

¹⁹ MUSIL, Jan. *Kriminalistika*. Vyd. 1. Praha: C. H. Beck, 2001, s. 133. ISBN 80-7179-362-0.

faktory, jako je kvalita nosiče, na kterém se stopa nachází, stáří stopy, druh stopy aj. Principiálně lze využít následující metody:

- 1. Fyzikální metody** jsou založeny na rozdílnosti adheze jednotlivých částic potu k pevným, jemně mletým a ve vodě nerozpustným částicím hmoty vyvolávající látky. V praxi se používá daktyloskopických prášků zejména ke zviditelňování relativně čerstvých daktyloskopických stop, protože přilnavost potu se časem snižuje. Prášek se na stopu nanáší jemným štětečkem a po oprášení přebytečného prášku zůstane vykreslená daktyloskopická stopa. Jako daktyloskopické prášky jsou používány různé jemně mleté kovy jako např. hliník (argenterát), železo, mosaz, bronz, ale i nekovové např. grafit aj.
- 2. Chemické metody** využívají ke zviditelnění stopy chemické reakce mezi některou složkou potu a chemikálií za vzniku barevné sloučeniny. Používají se zejména ke zviditelnění daktyloskopických stop na papírových nosičích. Jako chemické vyvolávací látky se používají roztoky dusičnanu stříbrného, ninhydrinu. Obě metody jsou založeny na reakci některé složky potu (solemi, bílkoviny) s roztokem za vzniku barevné sloučeniny.
- 3. Fyzikálně chemické metody** jsou založeny na ulpívání chemických sloučenin na místech, kde se stopa nachází. Zde se používají např. jodové páry, odýmení hořícím kafrem nebo později objevená metoda za použití kyanakrylátové páry. Metoda byla objevena náhodně a její chemismus není zcela jasný. Kyanakryláty jsou složky tzv. vteřinových lepidel. Páry těchto látek zviditelňují stopy tím, že na nich vytvoří šedobílý povlak. Tento způsob je použitelný na nejrozličnějších nosičích, jako jsou plasty, kůže, papír, dřevo aj. Metoda existuje jak v laboratorních modifikacích, tak i jako ruční vyvíječ par známý jako „**kyanová hůlka**“, která lze použít při ohledání místa činu.
- 4. Laserové záření** je moderní progresivní metodou, založenou na principu ozáření stopy rozptýleným světlem argonového laseru po předchozím postříkání stopy chemickou sloučeninou (zpravidla různými barvivy). Po ozáření dochází k luminescenci bílkovin obsažených v potu a tudíž vykreslí obraz papírných linií. Metoda je vhodná i pro prověřování velkých ploch např. karoserií motorových vozidel.

Žádná z uvedených metod není univerzální. O použití konkrétní metody rozhoduje kriminalistický technik na místě. Po vyhledání a zviditelnění daktyloskopických stop,

následuje jejich **zajištění**. To se provádí čtyřmi způsoby – in natura, na daktyloskopickou fólii, fotograficky a odléváním.

In natura se zajišťují stopy především na drobných předmětech, na kterých se výskyt daktyloskopických stop předpokládá. Mohou to být peněženky, kabelky, zbraně, kreditní karty, různé osobní předměty apod.

Snímání na daktyloskopickou fólii, jedná se o historicky nejstarší a nejrozšířenější metodu zajišťování daktyloskopických stop. Touto metodou se zajišťují stopy již zviditelněné daktyloskopickými prášky. Klasická daktyloskopická fólie se skládá z tenké vrstvy želatiny, která je z obou stran překrytá průhlednou krycí fólií. Zajištění stopy se provádí tak, že odstříhneme potřebnou část daktyloskopické fólie, sejmeme krycí část folie a přiložíme na zviditelněnou daktyloskopickou stopu. Na želatinu se při tom přenesou ze stopy daktyloskopický prášek. Následně, aby nedošlo ke znehodnocení stopy, překryjeme zpět krycí fólií. V současnosti máme daktyloskopické fólie v bílé a černé barvě a také transparentní (průhledné). Použití je na kriminalistickém technikovi, který barvu folie volí na základě použitého daktyloskopického prášku tak, aby mezi stopou a fólií byl co největší kontrast. Nevýhodou této metody je nemožnost využití na nerovných a hrubých površích.

Fotografický způsob zajištění daktyloskopických stop se provádí speciálně upravenými fotoaparáty. Tomuto způsobu se dává přednost kdykoliv je to možné. Jeho hlavní výhodou je možnost opakovaného fotografování stopy za možnosti měnění světelných podmínek. Předpokladem pro kvalitní použití této metody je kvalitně viditelná či zviditelněná daktyloskopická stopa.

Odlévání stop se používá u plastických stop kde je výrazný reliéf nebo u stop na značně zborcených plochách. Odlévacím materiálem jsou plastické hmoty tvrdnoucí na vzduchu, zejména na bázi silikonových kaučuků např. typu Lukopren. Starší způsob využíval k odlévání sádro. Nevýhodou této metody je nemožnost způsob opakovat, tak že při chybném postupu či nedostatečné kvalitě získaného odlitku již nelze další odlitek získat. Odlitky vytvořené silikonovými kaučuky jsou pružné a dostatečně trvanlivé.²⁰

3.2.5 Zkoumání daktyloskopických stop

Daktyloskopie umožňuje zejména:

²⁰ MUSIL, Jan. *Kriminalistika*. Vyd. 1. Praha: C. H. Beck, 2001, s. 134-135. ISBN 80-7179-362-0.

- Identifikaci osob podle stop či otisků zanechaných na místech činu
- Identifikaci mrtvol neznámé totožnosti
- Identifikaci osob, které nemohou nebo nechtějí prokázat svou totožnost
- Zjištění, zda daktyloskopická stopa nebyla vytvořena osobou, která se již v minulosti dopustila dosud neobjasněné trestné činnosti
- V některých případech rozhodnout o tom, kterým prstem či kterou částí pokožky pokrytou papilárními liniemi byla daktyloskopická stopa vytvořena

V praxi se navzájem nejčastěji porovnávají:

- Stopy a otisky zajištěné na místě činu s kontrolními (srovnávacími) otisky osob vytypovaných, podezřelých nebo domácích (osoba, která se na místě pohybovala v rámci jiné činnosti – uživatel bytu, kolega na pracovišti apod. bez podílu na vyšetřované události). Tyto otisky včetně otisků srovnávacích nesmí být použity kromě daného případu a po použití se ničí.
- Stopy zajištěné na místě činu se srovnávacími otisky uložených v daktyloskopických registrech.
- Otisky prstů osob neznámé totožnosti a mrtvol s otisky prstů v registrech.

Vlastní daktyloskopická identifikace se provádí na základě vyhodnocených individuálních znaků tzv. **daktyloskopických markantů**. Individualita jednotlivých obrazců papilárních linií je založena na velkém počtu markantů, které se vyskytují náhodně, nezávisle a v konečném výsledku vytvářejí jedinečnou strukturu. Jednotlivé markanty, kterými jsou např. začátek, ukončení, očko, můstek, vidlice, zkřížení a další, se navzájem liší nejen tvarem, ale i četností výskytu.

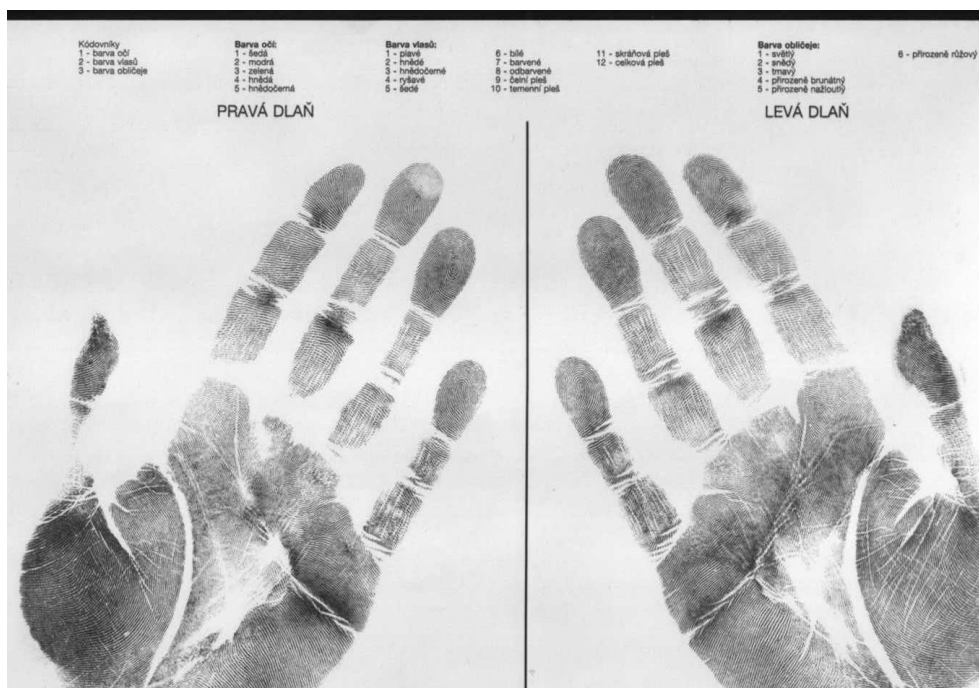
Počet markantů, potřebných pro individuální identifikaci osoby, je v České republice stanoven na 10 a více. V současnosti není a ani nikdy nebyl celosvětově stanoven univerzálně požadovaný počet daktyloskopických markantů nutný pro individuální identifikaci osoby. U nás rozdělujeme otisk s dostatečným počtem markantů tj. **10** a více na **stopu upotřebitelnou**, se **7–9** markanty na **stopu částečně upotřebitelnou** a se **6** a méně markanty na **neupotřebitelnou stopu**. Tento počet je v jiných zemích různý např. v Itálii je minimální počet markantů 17, v Anglii 16, v Rusku 7, v USA je doporučován 8-16 apod.

Srovnávací otisky posledních článků prstů rukou, dlaní, příp. chodidel a prstů nohou se nejčastěji získávají s pomocí daktyloskopické černě, což je v podstatě tiskařská čern. Tato se nanáší v tenké vrstvě na pevnou a rovnou podložku (sklo, kov) a na tuto se poté přitisknou části pokožky pokryté papilárními liniemi. Takto načerněné části pokožky se přenesou na vyznačené části daktyloskopické karty a to v případě posledních článků prstů valivým pohybem, v ostatních případech pouhým přitisknutím. Před samotným daktyloskopováním je třeba pokožku řádně omýt. Totéž je nutné i po, protože tiskařská čern velice pevně na pokožce ulpívá. K daktyloskopování se nevyužívá jen tiskařská čern, ale i tzv. vosková pasta, kterou se slabě potře polštářek a otisk se přenesou na speciálně upravený papír, kde chemickou reakcí mezi pastou a upraveným papírem vznikne černě zbarvený otisk. Tento způsob se používá v různých modifikacích.

DAKTYLOSKOPICKÁ KARTA		Datum narození:		Rt. č.:			
Příjmení: XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX		R. narození: / /		M. narození: / /			
Jméno: XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX		Rodné příjmení:		Místo narození:			
Národnost:*) XXXXXXXXXXXXX		Jméno otce:		Jméno matky (rodné příjmení):			
Pohlaví: muž ☒ žena ☐		Výška v cm:		Barva*) očí:			
				Barva*) vlasů:			
				Barva*) obličej:			
Trvalý pobyt: _____		P1	P2	P3	P4	P5	
Číslo, datum a místo vydání dokladu totožnosti (OP, pas, aj): _____							
Daktyloskopován dne: _____		L1	L2	L3	L4	L5	
Kde: _____							
Pro:*) _____		Levá ruka (kontrolní otisky čtyř prstů)		Kontrolní otisky palců		Pravá ruka (kontrolní otisky čtyř prstů)	
Ev. číslo foto: _____				Levý Pravý			
Podpis daktyloskopujícího: _____							
Podpis daktyloskopovaného: _____							
Poznámky: _____							
<small>*) Uveďte alfab. daktyloskopování osob. **) Vše kódovány (zpráva strana tiskopisu) ***) Uvádí se fakultativně, pokud se podaří zjistit národnost, u cizinců uvést státní příslušnost. MV č. sk. 500</small>							

Obrázek 6: Daktyloskopická karta PČR lícová strana

Srovnávací otisky mrtvol se snímají stejně jako u živých osob, opět se nejčastěji používá tiskařská čern. Pokud je pokožka mrtvoly svráštělá, lze pod pokožku injekční stříkačkou vstříknout vhodnou kapalinu k jejímu vypnutí. U některých starších mrtvol je vhodnější část pokožky s papilárními liniemi odpreparovat, nebo fotografovat.

Obrázek 7: Daktyloskopická karta PCR rubová strana

Proces daktyloskopické identifikace se skládá ze tří stádií, která lze charakterizovat následovně:

- V prvním stádiu zkoumá znalec objekty identifikace z hlediska jejich vhodnosti pro identifikační zkoumání
- Ve druhém stádiu provádí znalec vlastní srovnávací zkoumání, jehož principem je hodnocení jednotlivých daktyloskopických identifikačních znaků. Následně se výsledky porovnají a vyvozují se závěry o shodnosti či rozdílnosti zkoumaných objektů. Současně se konstatuje odůvodněné vysvětlení zjištěných rozdílů pro vyslovení některého z druhů kategorických soudů.
- Ve třetím stádiu znalec na základě kvality a kvantity daktyloskopických znaků rozhodne o shodnosti či rozdílnosti zkoumaných objektů. S využitím formální a dialektické logiky může vyslovit čtyři druhy kategorických soudů:
 - ❖ kategoricky kladný soud (stopa z místa činu i srovnávací otisk byly vytvořeny jednou osobou)
 - ❖ kategoricky záporný soud (stopa z místa činu a srovnávací otisk byly vytvořeny dvěma osobami)

- ❖ částečně kladný a částečně záporný soud (ve stopě a srovnávacím vzorku byly zjištěny odlišnosti, které musí znalec vysvětlit, než se rozhodne o celkovém závěru zkoumání)

3.3 Kriminologická odorologie

Kriminologická odorologie je odvětvím kriminologické techniky zkoumajícím vznik, fyzikální vlastnosti a chemické složení pachu osob a věcí s cílem určit jeho skupinovou příslušnost nebo jeho individuální identifikaci a podílí se na plnění jednoho z hlavních úkolů kriminologiky: vyhledávat, zajišťovat, zkoumat a využívat kriminologické stopy a další kriminologicky významné informace k jejich využití jako soudních důkazů, a to v zájmu rychlého, úplného a objektivního odhalování, vyšetřování a prevence trestných činů.²¹

3.3.1 Pojem a předmět odorologie

Odorologie je vědeckým oborem, jehož předmětem zkoumání je vznik, vlastnosti a složení pachu, které mohou být analyzovány přístrojovou fyzikálně chemickou analýzou nebo určovány (ztotožňovány, detekovány) na základě organoleptické (smyslové) schopnosti živočichů vnímat částičky pachových látek označované pojmem odoranty, které se při určitém objemu a konzistenci odlučují do okolního ovzduší.

Součástí odorologie, která se zabývá biologickými, čichovými subjektivními (nebo-li olfaktorickými) způsoby identifikace pachu, se nazývá **olfaktorika**. Technickými (přístrojovými) metodami zkoumání pachů se zabývá součástí odorologie, nazývaná **olfaktronika**.²²

Pach je jednou ze stop, které může pachatel zanechat na místě činu. Pod tímto pojmem rozumíme reakci čichového ústrojí člověka nebo zvířete na zbylé malé množství látky obsažené v okolním vzduchu nebo schopnost určité látky pach uvolňovat. Pach bývá ve vědomí člověka spojen s existencí svého nejčastějšího zdroje. Základním principem vzniku pachů je schopnost odpařování atomů a molekul z povrchu objektů. Tyto uvolněné částice obsahují informace o jejich chemickém složení.

²¹ STRAUS, Jiří a Martin KLOUBEK. *Kriminologická odorologie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010, s. 26-27. ISBN 978-80-7380-238-7.

²² HEJDA, Jan. *Základy kriminologiky*. Vyd. 1. V Praze: Vysoká škola ekonomická, 2003, s. 65. ISBN 80-245-0515-0.

Ne každý pach je však objektem zkoumání kriminalistické odorologie. Relevantní jsou pachy některých neživých látek jako například výbušnin, drog, toxických látek a pach, jehož původcem je člověk – pach tělesný. Lidský pach vzniká složitými ději v lidském organismu a jeho chemické složení je oproti pachům věcí nepoměrně složitější. Je ovlivněno mnoha faktory týkající se konkrétního jedince, jako jsou věk, pohlaví, etnická příslušnost, životní styl, složení potravy, nemoci, konzumace léků, alkoholu či používání kosmetických přípravků.

Pachové látky vylučuje člověk do okolí zejména dechem a potem. Nejdůležitějším zdrojem tělesného pachu je pot, jehož produkci nelze ovlivnit vůlí. K produkci dochází ve dvou morfologicky odlišných typech potních žláz a to ekrinních a apokrinních. Apokrinní (pachové) jsou lokalizovány v podpaží, ušních kanálcích, v okolí pohlavních orgánů, prsních bradavek a vylučují pot v souvislosti s psychickou zátěží a emočním podrážděním. Na rozdíl od nich jsou druhé, ekrinní (pravé potní) žlázy na lidském těle v hojnější míře, jsou jich asi 2-3 miliony a zajišťují termoregulaci organismu. Také složení potu se u nich liší. Pot tvoří asi z 98% voda. Dále jsou v ní rozpuštěny sloučeniny jako sodík, hořčík, draslík, chlor, mastné kyseliny, kyselina mléčná, ketony, některé vitamíny a močovina. V potu apokrinních žláz jsou ve větší míře tuky, bílkoviny a amoniak. Výsledný pach tedy závisí na konkrétním poměru obou druhů potu, tedy i na fyzickém a psychickém stavu konkrétního jedince.²³

Tělesný pach je geneticky podmíněná vlastnost a některé jeho součásti jsou společné všem lidem. Jiné části pachu jsou společné pro určitou stejnou skupinu osob jako například osoby vykonávající stejné zaměstnání, drogově závislí, alkoholici apod. Pro identifikaci osoby je nejdůležitější individuální pach člověka. Jedná se o jedinečnou kombinaci pachových látek, která nejde zaměnit a během života se mění jen nepodstatně. Na těchto poznacích lze formulovat základní principy odorologické identifikace:

- Vylučování tělesného pachu probíhá nepřetržitě a nezávisle na vůli jedince
- Složení vylučovaného pachu nebo alespoň některých jeho složek je geneticky podmíněné, relativně neměnné v čase a individuální

²³ STRAUS, Jiří. *Kriminalistika, kriminalistická technika: (pro kurz kriminalistických expertů)*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky, 2004, s. 77. ISBN 80-7251-165-3.

- Jedinečnost pachu je dána jeho složením, které je natolik individuální, že umožňuje identifikaci původce pachu stejně, jako např. daktyloskopie.²⁴

3.3.2 Pachová stopa

Za kriminalistickou odorologickou (pachovou) stopu se považuje takový objekt, který vznikl v souvislosti s kriminalisticky relevantní událostí a obsahuje informace zakódované ve složení pachových látek v něm obsažených. Zajištěním takové stopy a jejím zkoumáním metodami kriminalistické odorologie, lze provést identifikaci původce pachu. Analýza složení pachové stopy se provádí metodami blízkými kriminalistické chemii, avšak nelze odorologickou stopu považovat za stopu chemickou. Pachové stopy mají zvláštní rysy vyplývající z fyzikální povahy pachu.

- Velmi malé množství pachových látek obsažených ve stopě, což vyžaduje velice specifický analytický přístup
- Časově omezená trvanlivost stopy

Pachové stopy jsou neviditelné a současnými prostředky není možné je zviditelnit. Jejich trvanlivost je omezená a závisí na koncentraci prachu, okolních podmínkách (vlhkost, teplota, proudění vzduchu) a vlastnostech objektu, na němž stopa vznikla.

Pachové stopy se na místě mohou vyskytovat ve dvou podobách, z nichž každá vyžaduje využití jiných metodik.

1. Pachové stopy na předmětech, které vznikají při kontaktu těchto předmětů s původcem pachu (pachové stopy v ložním povlečení). Množství pachu do stopy přenesené bude závislé na intenzitě a době kontaktu a rovněž na vlastnostech takového předmětu.
2. Pachové stopy – pachy, které vznikají vylučováním látek do okolí původcem pachu nebo stopou na předmětu (především stopy výbušnin, plynů). Stopy – pachy, jsou velmi nestálé a praktické využití je omezeno na uzavřené prostory.

Pachové stopy mají většinou plynné skupenství, proto se postupně odpařují zpět do okolí stopy. Po té co se jejich koncentrace sníží pod určitou hranici, je stopa již nepoužitelná. Stopa také může být znehodnocena probíhajícími procesy na nosiči (např.

²⁴ STRAUS, Jiří a František VAVERA. Historie kriminalistické metody: odorologie. *Kriminalistický sborník*. 2007, roč. 2007, č. 2, s. 59-62.

vysychání, hniloba). Vzniku pachových stop není možné zabránit ani jej ovlivnit. Pachové látky se z těla odpařují zcela samovolně. Předměty, s nimiž přijde pokožka do styku, jsou dlouhou dobu nasyceny tělesným pachem a zanechávají tudíž pachovou stopu i bez přítomnosti původce. Naproti tomu nové předměty, jako rukavice či obuv, působí jako obtížná překážka přenosu pachu. V praxi se ukázalo, že pachové stopy takřka není možné zničit či překrýt. Při pokusu o překrytí stop silnými parfémami, česnekem nebo pepřem dojde pouze k rozmnožení pachů ve směsi a nikoliv k jejich překrytí. K úplnému zničení všech pachových stop by bylo pravděpodobně třeba úplnou destrukci místa výskytu (např. požár). Je třeba zdůraznit, že pro pachové stopy je typické vysoké riziko kontaminace.

3.3.3 Vyhledávání, zajišťování a zkoumání pachových stop

Zajišťování pachových stop pro účely trestního řízení probíhá na místech, kde došlo k trestnému činu. Při jejich vyhledávání a zajišťování je třeba neustále myslet možnost kontaminace a brát ohled na jejich specifické vlastnosti. Pachové stopy nejsou viditelné a ani není možné je zviditelnit. Je tady nutné při zjišťování a zajišťování postupovat přísně logicky. K odběru se podle okolností vyšetřovaného případu vybírají místa a předměty, se kterými mohly zúčastněné osoby přijít do styku (vyražené dveře, sedadla motorových vozidel, odhozené předměty, prohledávané zásuvky nábytku apod.). Aby nedošlo ke kontaminaci a poškození pachových stop, zajišťují se přednostně před ostatními stopami. Do té doby je nutné zabezpečit místo proti vstupu nepovolaných osob. Protože zajištění pachových stop je neodkladným a neopakovatelným úkonem (§ 160 odst. 3, 4 zák. č. 141/1961 Sb. trestní řád), kriminalistický technik musí při jejich zajišťování postupovat s maximální pozorností. V určitých případech lze pachové stopy vnímat čichem, ale to se týká zpravidla stop věcí, zejména těkavých tekutin, či páchnoucím plynů. V některých případech lze využít vyhledané pachové stopy k pronásledování pachatele po čerstvé stopě. Odorologické stopy se zajišťují na sterilní materiál (sterilní bavlněná textilie s názvem **ARATEX**) přiložením a následným překrytím alobalem. Takto se nechá působit přibližně třicet minut. Poté se sterilní pinzetou textilie vloží do sterilní skleněné láhve s víčkem tzv. **pachové konzervy**, opatří popiskem a odešle ke zkoumání. Vzniklé a zajištěné pachové stopy jsou v současné době podrobovány především subjektivnímu zkoumání, které provádí speciálně cvičený pes, přičemž i když má dosažený výsledek pouze podpůrný důkazní význam, lze mnohdy docílit individuálního ztotožnění osoby.

K analýze pachu je možno použít stacionárních analytických systémů umístěných zpravidla ve specializovaných laboratořích nebo mobilních analyzátorů (detektorů). Stacionární zařízení se vyznačují precizovaným analytickým režimem, který je možno obměňovat podle povahy zkoumaných látek a dokonalým zpracováním získaných dat. Umožňují kvalitativní i kvantitativní analýzu bohatých směsí při zachování vysoké citlivosti. Mobilní zařízení mají obvykle srovnatelnou citlivost jako stacionární, avšak mají výhodu možnosti využití v terénu s vysokou rychlostí odezvy.²⁵

Nejvhodnější laboratorní metodou pro identifikační odorologické zkoumání je plynová chromatografie využívající příslušné zařízení - **plynový chromatograf**. Pachová stopa se pro tato zkoumání zajišťuje pomocí injekční stříkačky, kterou se z předpokládaného místa výskytu pachu odsaje vzorek vzduchu. Kolonou, základní částí plynového chromatografu, naplněnou absorbentem (např. křemelinou), prochází interní plyn (argon), do jehož proudu se vpraví speciálním dávkovacím zařízením vzorek vzduchu s pachovou stopou. Termickým zatížením v koloně se pachová stopa separuje na jednotlivé složky, které se uvolňují a proudem plynu jsou unášeny do detektoru, který látku zanalyzuje a graficky zadokumentuje. Množství detekované látky udává její kvantitu a čas potřebný k separaci z pachové stopy udává její kvalitu. Vyhodnocení kvantitativních a kvalitativních údajů s případným porovnáním se standardy známých látek umožňuje provádět srovnávání různých pachových stop a činit závěry o jejich shodě či rozdílnosti.²⁶

3.4 Identifikace osoby podle ručního písma

Rukopis každého člověka je velice osobní rys. Ani dva lidé nesdílí úplně totožný styl. Tato skutečnost umožňuje identifikaci osoby. Zkoumání ručního písma se zabývá písemným projevem člověka s cílem identifikovat pisatele, tj. osobu, která text vytvořila.²⁷ To však neznamená, že rozdíly v rukopisu různých osob jsou vždy zřejmé a jasně dané. Ani písmo jedné a téže osoby není v různých životních obdobích zcela identické. Změny ve stylu ručního písma přicházejí s věkem, kdy dětské písmo je

²⁵ HEJDA, Jan. *Základy kriminalistiky*. Vyd. 1. V Praze: Vysoká škola ekonomická, 2003, s. 65. ISBN 80-245-0515-0.

²⁶ RYBÁŘ, Miroslav. *Základy kriminalistiky: (vybrané kapitoly pro studenty povinně volitelného předmětu právnických fakult)*. 1. vyd. Dobrá Voda: Aleš Čeněk, 2001, s. 89. Právnické učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 80-86473-03-1.

²⁷ STRAUS, Jiří. *Kriminalistika, kriminalistická technika: (pro kurz kriminalistických expertů)*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky, 2004, s. 51. ISBN 80-7251-165-3.

podstatně odlišné od písma dospělé osoby. Mimo jiné na písmu se projevují i okolnosti jako je nemoc, emoční stav, alkohol apod.²⁸

Zkoumáním ručního písma se nezabývá pouze kriminalistika, ale i jiné vědní obory. Jejich cílem není však identifikace pisatele, ale řešení pedagogických, psychiatrických, fyziologických a dalších otázek. Velice blízko má ke kriminalistickému významu zkoumání ručního písma grafologie, která se snaží určit osobnostní charakteristiky.

3.4.1 Historie a význam identifikace osob podle ručního písma

Pokusy o využití ručního písma k identifikaci pisatele sahají do úplných začátků používání písma. Požadavky k identifikaci pisatele byly zpravidla v souvislosti s trestnou činností. V oblasti střední Evropy je známo využívání zkušených písařů, kteří se jako odborníci měli vyjádřit při vyšetřování a soudních procesech k pravosti listin, jako byly různé smlouvy a závěti.

Základní moderní práce s využíváním písma k identifikaci osoby pocházejí z první poloviny 20. století a poznatky jsou stále rozpracovány a doplňovány. Významně se na tomto podílela i tehdejší československá kriminalistika. V současnosti tuto výzkumnou a znaleckou činnost rozvíjí pracoviště Kriminalistického ústavu v Praze.

Vývoj ručního písma trval mnoho tisíc let a prošel několika typickými vývojovými stádii, jako piktogramy (obrázky vyjadřující často i celou větu), ideografické písmo (smluvené znaky vyjadřující slovo nebo jeho podstatnou část). Dále vývoj směřoval k alfabeticcko-fonetickému písmu, kde má každý znak svůj fonetický význam. Jako první ucelená a přesně stanovená abeceda je abeceda fénická, na jejímž základě vzniklo písmo v antickém Řecku. Později se z ní vyvinula azbuka i latinka, která se v moderní podobě užívá i u nás.²⁹

Tvar ručního písma má svou normu, která se může v jednotlivých státech lišit. Hovoříme o tom, že je normalizované. Norma určuje jaký má písmo tvar, rozměr, sklon, velikostní poměry a způsob, jakým jsou jednotlivá písmena spojována. Tuzemská norma, je z roku 1932 a obsahuje 24 písmen malé abecedy, 23 písmen velké abecedy

²⁸ ERZINÇLIOĞLU, Zakaria. *Forenzní metody vyšetřování*. Vyd. 1. Praha: Fortuna Libri, c2008, s. 156. ISBN 978-80-7321-433-3.

²⁹ MUSIL, Jan. *Kriminalistika*. Vyd. 1. Praha: C. H. Beck, 2001, s. 149. ISBN 80-7179-362-0.

(není normalizován tvar písmene „Y“) a od vzniku byla pouze drobně upravována. Obdobným způsobem se vyvíjely i číslice. U nás se běžně používají dva systémy číslic. Starší římský (I, II, III, IV, V) a novější arabský (1, 2, 3, 4, 5). Převažuje arabský způsob.

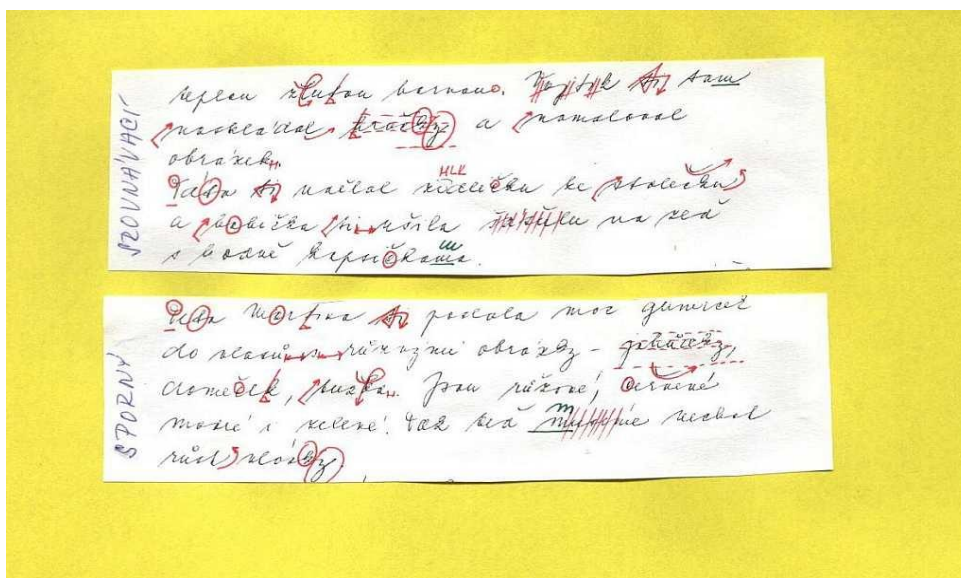
V posledních letech jsme mohli být svědky hromadně zaváděného nového písma „Comenia script“ do výuky psaní na základních školách. Toto písmo má žákům usnadnit psaní tím, že je zde např. volitelné zda spojovat či nespojovat jednotlivá písmena, má volitelný sklon, je propracované pro praváky i leváky apod. Při jeho medializaci jsme mohli vidět ukázky z normy tohoto písma. Na tomto příkladu můžeme vidět, že ruční písmo se stále vyvíjí, ačkoliv nástup technologií v posledních letech ruční psaní dopisů, pohledů apod. značně omezil.

Kriminalistický význam zkoumání ručního písma spočívá v identifikaci pisatele nebo autora textu. Jako pisatel je označována osoba, která text skutečně napsala a autorem osoba, která text vymyslela. V praxi to většinou je jedna a tatáž osoba, ale v kriminalistické praxi je mnoho případů, kdy pisatel text opíše, aniž by byl jeho autorem. Může se jednat například o vyděračské či výhružné dopisy, osočující a pomlouvačné texty apod. Zkoumání grafické stránky nás může dovést k identifikaci pisatele, zkoumání jazykových stránek nás může dovést k identifikaci autora. Pro identifikaci pisatele je nutné mít text psaný ručním písmem, pro identifikaci autora to neplatí. Zde může být text psaný na stroji, počítači, ale stačí mít i jen zvukový záznam. Identifikace autora je velice obtížná a provádí se velmi omezeně u česky psaných textů. Původně se používala k identifikaci autora u anonymních historických dokumentů.

3.4.2 Zkoumání ručního písma

Písemný projev, jehož pisatel důsledně dodržuje pevně stanovená pravidla psaní a má příslušně vycvičenou ruku, stejně jako pisatel, jenž svůj písemný projev vědomě a úmyslně pozměňuje, představuje pro experty náročnější úkol, nicméně i v těchto případech lze v písemnostech najít individuální znaky. Ukazuje se, že bez ohledu na to do jaké míry se liší konkrétní projev od spontánního, určité rysy pisatel nevědomky zachovává.³⁰

³⁰ INNES, Brian. *Vědci proti zločinu: svět moderní forenzní vědy*. Praha: Naše vojsko, 2010, s. 228. ISBN 978-80-206-1105-5.

Obrázek 8: ruční písmo - sporný a srovnávací vzorek

Vlastní kriminalistické zkoumání můžeme rozdělit do následujících etap:

- **Předběžné zkoumání** vedoucí ke zjištění zpracovatelnosti **sporného materiálu** (písemnosti, jejichž pisatel není spolehlivě znám), **srovnávací materiál** (veškeré písemnosti, které obsahují písarský projev jednoznačně známého pisatele) je posuzován z hlediska potřebné kvality a zejména z hlediska jeho dostatečnosti
- **Oddělená analýza a syntéza** všech předložených materiálů, což je vlastní identifikační zkoumání k vyhledání identifikačních markantů a jejich následné vyhodnocení
- **Komparace** vedoucí k prokázání shodnosti významných markantů
- **Konstatování** potvrzujícího či vylučujícího výsledku (v případě, že závěr nelze učinit jednoznačně), lze odůvodněně konstatovat pravděpodobnostní závěr.

Metody zkoumání ručního písma.

Metody zkoumání ručního písma dělíme na metody kvalitativní a kvantitativní.

1. Kvalitativní metody

- **Speciální** – uplatňují zejména aktivní účast smyslových orgánů znalce a jsou založeny na jeho subjektivním hodnocení. Jde zejména o metody **pozorování, popis, měření, porovnávání a experiment.**

- **Specifické** – uplatňují veškeré vědecké základy a aplikace přístrojové techniky zkoumání ručního písma. Jde o metody **analitické, syntetické a komparační**.

2. Kvantitativní metody

Jsou založeny na existenci technik, které dovolují původní kvantitativní údaje převést na údaje kvantifikovatelné, umožňující ruční, nebo počítačové zpracování. Jedná se o grafometrickou metodu.

- **Grafometrická metoda** - jejím úkolem je přesný vědecký popis zkoumaného rukopisu. Všímá si velikosti písma, vzájemných výškových poměrů mezi písmeny malými, středními a velkými, úhlu sklonu, vzájemností písmen mezi sebou, přítlaku šíře a těsnosti a prostorového řešení. Tato metoda sama o sobě nestačí k přesnému a spolehlivému písmovému posudku, vyznačuje se však maximální dosažitelnou objektivností, je – li prováděna přesně a vhodnými měřičskými pomůckami.

Zkoumání ručního písma se provádí hodnocením mezi sporným a srovnávacím materiálem a to ve dvou rovinách. V obecné a v zvláštní.

- **Obecná rovina** – charakterizuje písemnost jako celek. Pozornost se věnuje zejména na její grafickou stránku (sklon, velikost, vazba, rozložení písma, sklon řádků, tvar a velikost odstavců, umístování nadpisů, motto, doprovodné kresby apod.).
- **Zvláštní rovina** – zahrnuje tři základní úrovně analýzy rukopisu, **úroveň multikomponentů** (spojení dvou a více písmen, případně i celého slova), **úroveň dílčích komponentů** (částí písmen a znaků) a **úroveň základních komponentů** (jednotlivá celá písmena, diakritická a interpunkční znaménka a označení).³¹ Ve zvláštní rovině se na jednotlivých úrovních používají tato základní hlediska: směr, proporce, plynulost, posloupnost a umístění psacího pohybu, sklon včetně dalších náležitostí psacího pohybu.

Pokud pisatel chce navodit dojem, že pisatelem je jiná osoba lze znaky obecné roviny snadno měnit, avšak měnit znaky v rovině zvláštní již tak snadné není. Znaky

³¹ RYBÁŘ, Miroslav. *Základy kriminalistiky: (vybrané kapitoly pro studenty povinně volitelného předmětu právnických fakult)*. 1. vyd. Dobrá Voda: Aleš Čeněk, 2001, s. 79-80. Právnické učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 80-86473-03-1.

v obou rovinách se kvantitativně vyhodnocují a následně se usuzuje na identitu pisatele. Pro identifikaci pisatele platí následující základní principy:

1. **Rozdíly** uvnitř rukopisu každé osoby jsou menší než rozdíly mezi tímto rukopisem a kterýmkoliv jiným.
2. **Shody** uvnitř rukopisu každé osoby jsou větší než shody mezi tímto rukopisem a kterýmkoliv jiným.

Vlastní komparace sporných a srovnávacích materiálů a její dokumentace může být prováděna třemi způsoby:

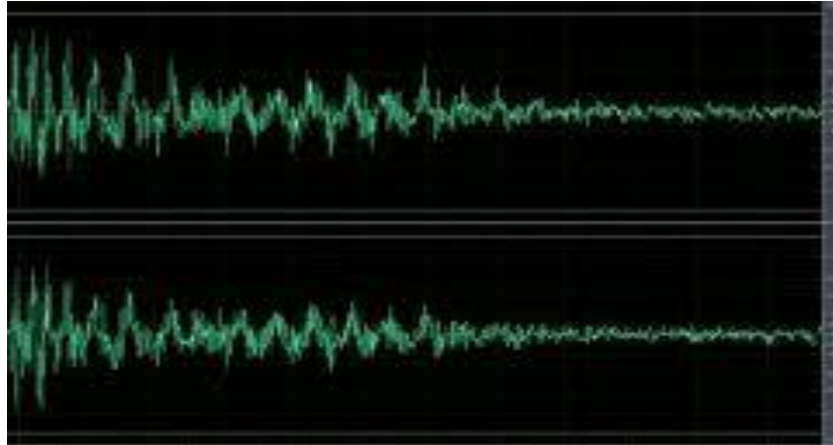
1. **Verbální způsob** – zde expert provádí rozbor pomocí optických pomůcek a zjištěné skutečnosti slovně zapisuje, zařazuje do skupin a následně vyhodnocuje. Práce je málo přehledná a zdlouhavá.
2. **Fotografický způsob** – expert rozstříhává fotokopie zkoumaných materiálů a následně je třídí a vyhodnocuje. Práce je obtížná, zdlouhavá, ale vyznačuje přesností.
3. **Grafický způsob** – expert provádí rozbor pozorováním pomocí optických pomůcek, výsledky pozorování sám zakresluje. Tento způsob umožňuje výraznější pohybovou analýzu, od experta však vyžaduje schopnosti napodobit cizí písmo.

Na základě výsledků zjištěného zkoumání zpracuje expert posudek, v jehož závěru se vyjádří k otázce identity pisatele.

3.5 Fonoskopie

Fonoskopie se zabývá možnostmi identifikace osob podle hlasu, případně i možnostmi identifikace věcí podle zvuků, které vydávají při svém použití.³² Jejím základním předpokladem je, že každého člověka lze identifikovat pomocí hlasové stopy. K analýze hlasu se využívá grafický záznam hlasu či zvukové stopy – **sonogram**. Na vodorovné ose grafu je údaj o čase, na svislé ose je údaj o kmitočtu a třetí údaj hovoří o intenzitě daného tónu v daném okamžiku. Tento údaj je znázorněn zčernáním konkrétního místa grafu.

³² MUSIL, Jan, Zdeněk KONRÁD a Jaroslav SUCHÁNEK. *Kriminalistika: Fonoskopie*. Vyd. 1. Praha: C. H. Beck, 2001, s. 168. ISBN 80-7179-362-0.

Obrázek 9: Sonogram - grafické znázornění hlasu

Zvukovou stopu ovlivňuje velké množství faktorů, existují však dva hlavní důvody, proč je úspěšná i mezi technologicky silnějšími metodami. S velkým množstvím telefonních linek, je fonoskopie jediná metoda se schopností rozpoznat mluvčího. Druhý důvod je, že je na zvukové stopě zachyceno i mnoho doprovodných informací o mluvčím. Podstatou kriminalistických fonoskopických zkoumání lidského hlasu je skutečnost, že je možné pomocí specifických metod kriminalistiky vyhledat na zvukovém záznamu zvláštní znaky, graficky je zobrazit, měřicí technikou je přesně změřit a určit tak ty znaky, které jsou charakteristické pro jedinou osobu. Cílem je tedy zjištění identity mluvčí osoby, popřípadě nahrávajícího zařízení a dalších okolností, jež jsou v souvislosti s kriminalisticky relevantní událostí.

3.5.1 Fonoskopické stopy, jejich zajišťování a zkoumání

Fonoskopická zkoumání lze rozdělit do tří oblastí a to:

- a) zkoumání hlasových projevů osoby,
- b) zkoumání záznamových prostředků,
- c) zkoumání dalších okolností, jež jsou v souvislosti s kriminalisticky relevantní událostí (např. určení velikosti prostoru, určení místa telefonického hovoru, zvýraznění slabě slyšitelných zvuků apod.).

V oblasti zkoumání hlasových projevů osoby lze na základě analýzy řeči:

- a) typovat věk, vzdělání, původ, povolání, bydliště,

- b) provádět identifikaci mluvčího,
- c) zjišťovat pravost nahrávek,
- d) zjišťovat obsah nekvalitních nahrávek.

Hlavní činností v této oblasti je identifikace mluvčího:

- a) je-li k dispozici srovnávací materiál, provádí se individuální identifikace osoby na základě analýzy řeči,
- b) není-li podezření na určitého mluvčího, vyžaduje se určování skupinové příslušnosti mluvčího, zejména pak věku, vzdělání, povolání, pohlaví, místní a sociální příslušnosti.

Významné je i zjišťování obsahu nahrávek se sníženou kvalitou zvuku způsobenou okolním hlukem, chybným způsobem nahrávání či šepotem.

V oblasti zkoumání záznamových prostředků lze:

- a) typovat prostor (oblast nebo místnost hovoru a rozměry), v němž byla nahrávka pořízena
- b) typovat druh magnetofonu, jímž byla nahrávka pořízena
- c) určit zda dvě části magnetofonového pásku tvořily jeden celek
- d) zjišťovat, zda je záznam původní, nebo vzniklý sestřihem několika záznamů.

Fonoskopická zkoumání jsou vždy záležitostí experta a vlastní identifikace osob či prostředí je závislá na kvalitních objektech identifikace.³³ Fonoskopické stopy vznikají fixací mluveného projevu na příslušný nosič. V úvahu přicházejí pochopitelně i různé zvuky (např. zvuky dopravních prostředků, ručního náradí, strojů, ale i zvířat). Naprostá většina fonoskopických stop je získávána nahrávkou z telefonního přístroje a je ovlivněna kvalitou telefonního přenosu. To je typické pro anonymní volání na tísňové linky popř. na jakýkoliv telefonní přístroj s možností zvukového záznamu. Nutnost fixace fonoskopické stopy ke zkoumání je značně omezujícím faktorem. Pokud nelze fixaci provést, nelze ani fonoskopickou stopu zkoumat a tudíž nelze provést identifikaci. Problémy fixace jsou spojeny i s kvalitou nahrávacího zařízení a fixačních médií. Platí zde zásady vymezující vlastnosti záznamových zařízení, nahrávací rychlost, maximální přípustné kolísání rychlosti. Pro zajištění stopy použije kriminalistický

³³ STRAUS, Jiří. *Kriminalistika, kriminalistická technika: (pro kurz kriminalistických expertů)*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky, 2004, s. 67-68. ISBN 80-7251-165-3.

technik nejrůznější záznamové zařízení i médium. Zajištěné nahrávky se nikdy neseštíhávají, nesmazávají, nedoplňují. Výstupem je srovnávací materiál, který slouží k porovnání přímo s podezřelou osobou. Nahrávky se ukládají do vhodných obalů chránících před poškozením.

Komplexní zvukové záznamy, které jsou předmětem zkoumání, jsou jedinečné a jejich charakter nelze ovlivnit, nazýváme **spornými** nahrávkami. Zvukové záznamy mluveného projevu podezřelé osoby, příp. zvukové záznamy z prostředí, kde byla nahrávka zhotovena pro potřeby kriminalistického fonoskopického zkoumání, nazýváme nahrávkami **srovnávacími**.

Měřicí metoda v kriminalistickém fonoskopickém zkoumání je založena na analýze lidského hlasu pomocí sonogramu. Ten je zpracován v elektronické podobě a způsobem, že se v daném technickém zařízení porovnává obsah, způsob a další hodnoty na sporném a na srovnávacím materiálu.

Výsledný grafický záznam hlasu je prakticky nezaměnitelný a k jednoznačnému kriminalistickému závěru zkoumání, tj. že je podezřelá osoba mluvčím ze sporné nahrávky, je nutné dodržet tyto zásady:

- spornou nahrávku lze technicky i jazykově zpracovat
- srovnávací nahrávka je dostatečně rozsáhlá a nevznikla daleko dříve než nahrávka sporná
- dostupné a potřebné údaje o podezřelé osobě byly zohledněny.

V červenci 2013 byl díky fonoskopii a novému programu Batvox ve španělsku odhalen a dopaden pachatel bombového útoku na letiště v Madridu. V tomto programu stačí k identifikaci 7 vteřin mluvení. Program nejenže rozpoznává lidský hlas, ale je schopen i jedince identifikovat na základě sonogramu. Není přitom důležité, jakou mluví řečí a ani jeho projev nemusí dávat smysl.³⁴

V České republice se od šedesátých let min. století používal přístroj spektrograf **VOICEPRINT**. Nově asi před deseti roky rozšířila moderní vybavení pracoviště fonoskopie Kriminalistického ústavu Praha Policie ČR instalace digitální laboratoře pro

³⁴ KUČEROVÁ, Kateřina. Zajímavosti: REVOLUČNÍ vynález: Konec otisků prstů? Policie identifikuje zločince podle hlasu. *Zajímavosti: REVOLUČNÍ vynález: Konec otisků prstů? Policie identifikuje zločince podle hlasu* [online]. 2013, roč. 2013, 2013-07-02 [cit. 2013-12-10]. Dostupné z: <http://tn.nova.cz/zpravy/zajimavosti/revolucni-vynalez-konec-otisku-prstu-police-identifikuje-zlocince-podle-hlasu.html>

analýzu řeči CSL 4300B (Computerized Speech Laboratory). Její sestavu tvoří hostitelský počítač, interní deska s digitálním řečovým procesorem (Digital Speech Processor – DSP), externí jednotka s převodníky a sada programového vybavení.

Nová laboratoř umožnila řadu činností „přesluhující“ možnosti spektrografu VOICEPRINT. Reprodukce smyčky pásku v délce cca 2,4 sekundy rotační snímací magnetofonovou hlavou je nyní základem pro práci při přepisu špatně srozumitelných nahrávek. To znamená, že i zkoumaným osobám, které jen cosi zamumlají či se snaží měnit hlas, ve výsledném efektu takové triky nepomohou.³⁵

3.6 Kriminologická biologie

Kriminologická biologie je věda, sloužící v kriminologické praxi k vyhledávání, zajišťování, zkoumání a vyhodnocování biologických stop lidského, zvířecího nebo rostlinného původu. Nejčastěji zkoumané biologické stopy jsou lidského původu. Hlavním cílem kriminologické biologie je identifikace osob a to na úrovni skupinové příslušnosti, nebo identifikace jedince. Až do nedávna nebyla konkrétní identifikace osoby možná, avšak s nástupem analýzy DNA (deoxyribonukleová kyselina) se situace změnila.

Vznik kriminologické biologie se datuje od roku 1901, kdy německý lékař **Paul Uhlenhuth** prokázal rozdíl mezi krví lidskou a krví zvířecí. Od té doby bylo možné vědecky vyvrátit tvrzení podezřelých osob, že krev na jejich svrscích není krví zvířecí, ale krví lidskou.

Samotnou strukturu molekuly DNA objevili již před více než šedesáti lety **J. D. Watson** a **F. Crieck**, přesněji v roce 1953, ale její využití v kriminalistice se datuje až od roku 1985, kdy anglický genetik **Alec Jeffreys** popsal metodu DNA fingerprintingu. Vzápětí po jeho objevu (v r. 1987), byla tato metoda použita při vyšetřování znásilnění a vraždy dvou dívek v Anglii. Zde se díky DNA fingerprintingu zjistilo, že podezřelá osoba není pachatel. Následně se přistoupilo, do té doby k nevídanému kroku, k testování všech mužů v dané lokalitě a v určitém věku. Bylo

³⁵ KOUKAL, Milan. VĚDA NA STOPĚ ZLOČINU: Co na nás prozradí zabarvení hlasu?. *VĚDA NA STOPĚ ZLOČINU: Co na nás prozradí zabarvení hlasu?* [online]. 2006, roč. 2006, č. 4, 2006-04-22 [cit. 2013-12-10]. Dostupné z: <http://21století.cz/blog/2006/04/22/veda-na-stope-zlocinu-co-na-nas-prozradi-zabarveni-hlasu/>

provedeno více než 4000 testů DNA, až byl skutečně vrah dopaden.³⁶ Od této doby se postupně rozvíjí výzkum DNA nejen v lékařském odvětví, ale také v oblasti forenzního zkoumání. V současnosti nejsou výjimkou případy, kdy odsouzení k dlouholetému odnětí svobody či trestu smrti jsou osvobozeni, právě díky využití testování DNA, která v době projednávání jejich případů nebyla ještě možná.

DNA – Deoxyribonukleová kyselina – je chemická sloučenina obsažená v buněčných jádrech živých organismů s výjimkou organismů nebuněčných. Polovinu DNA tvoří část děděná po otci a druhá po matce. Takže DNA v jádrech buňky může vydat informaci o příbuzných jak ze strany otce, tak i matky. Základní myšlenka této metody je jedinečnost DNA. Nikdo jiný nemá totožnou DNA, pakliže se nejedná o jednovaječné dvojče daného jedince.³⁷ DNA je tvořena dvěma spojenými polynukleotidovými řetězci svinutými do tvaru dvoušroubovice. Základní jednotkou DNA jsou nukleotidy složené ze sacharidu deoxyribózy, fosfátové skupiny kyseliny fosforečné a skupinou molekul označované jako purinové báze: adenin, guanin nebo pyrimidinové báze: cytosin, thymin. Báze se označují počátečními písmeny tj. A, G, C, T. Báze se podle určitých pravidel spojují do dvojic (vždy se váže pouze adenin s thyminem a cytosin s guaninem) a vytváří řetězce DNA, které jsou nositeli genetických informací.

Obrázek 10 - DNA

³⁶ RAK, Roman. *Biometrie a identita člověka ve forenzních a komerčních aplikacích*. 1. vyd. Praha: Grada, 2008, s. 558. ISBN 978-80-247-2365-5.

³⁷ STRAUS, Jiří a František VAVERA. *Dějiny československé kriminalistiky slovem i obrazem*. Vyd. 1. Praha: Police history, 2005, s. 101. ISBN 80-86477-28-2.

3.6.1 Biologická stopa

Biologické stopy jsou nositeli velké řady cenných informací využitelných pro objasňování různých trestných činů. Nejsou využívány pouze pro identifikaci osoby, ale mohou pomoci i např. při stanovení doby smrti mrtvolou pomocí hmyzu a rostlin.

Biologická stopa lidského původu, se kterou se v kriminalistické praxi setkáváme nejčastěji, vzniká třemi odlišnými způsoby:

- a) Samovolně uvolněné materiály, bez použití jakéhokoliv násilí. Zpravidla se jedná o projevy běžných funkcí organismu. Patří sem např. pot, moč, sliny, slzy, ejakulát, vypadlé vlasy a chlupy, plodová voda, nosní sekret, poševní sekret, zvratky, lejno a další.
- b) Materiál uvolněný v souvislosti působením násilí na lidského jedince. Zde není rozhodující, zda to je či není v jeho zájmu. V naprosté většině se jedná o chirurgické zákroky. Typickými biologickými materiály jsou krev, části orgánů a tkání, vytržené či odstřižené vlasy, části kostí apod.
- c) Materiál pocházející ze zaniklého organismu (po smrti člověka). Zde se jedná o celé mrtvolou a jejich části, kosti a kostrové nálezy.

Dále rozlišujeme stopy zvířecí či rostlinné. Zde pak můžeme například zkoumat, zda se jedná o vzácný druh zvířete či identifikace zvířete, jež napadlo člověka. U rostlin pak to může být zkoumání rostlinné drogy, tabákových výrobků nebo identifikace různých rostlinných zbytků nalezených na místě činu.

Toto dělení je pouze demonstrativní. V praxi se na místě nejčastěji vyskytuje krev, sliny, pot, vlasy, chlupy a kosterní nálezy. Velice často se také na místě nachází moč, která spíše než z biologického hlediska je důležitá z hlediska toxikologického (možnost zjištění přítomnosti toxických látek v těle).

3.6.2 Vyhledávání a zajišťování biologických stop

Pro účely vyhledávání lze tyto stopy rozdělit na stopy viditelné a neviditelné. Mezi stopy viditelné patří zejména, lejno, krev, kosti, útržky tkání apod., mezi neviditelné potom moč, sliny, slzy, plodová voda a další. Při vyhledávání těchto stop se jako rozhodující faktor uplatní zkušenosti kriminalisty. Zkušený kriminalistický technik ví, kde lze v konkrétních případech biologické stopy nejpravděpodobněji nalézt. Jako nezbytná součást je zde na místě trpělivost a dobré osvětlení. Při vyhledávání některých

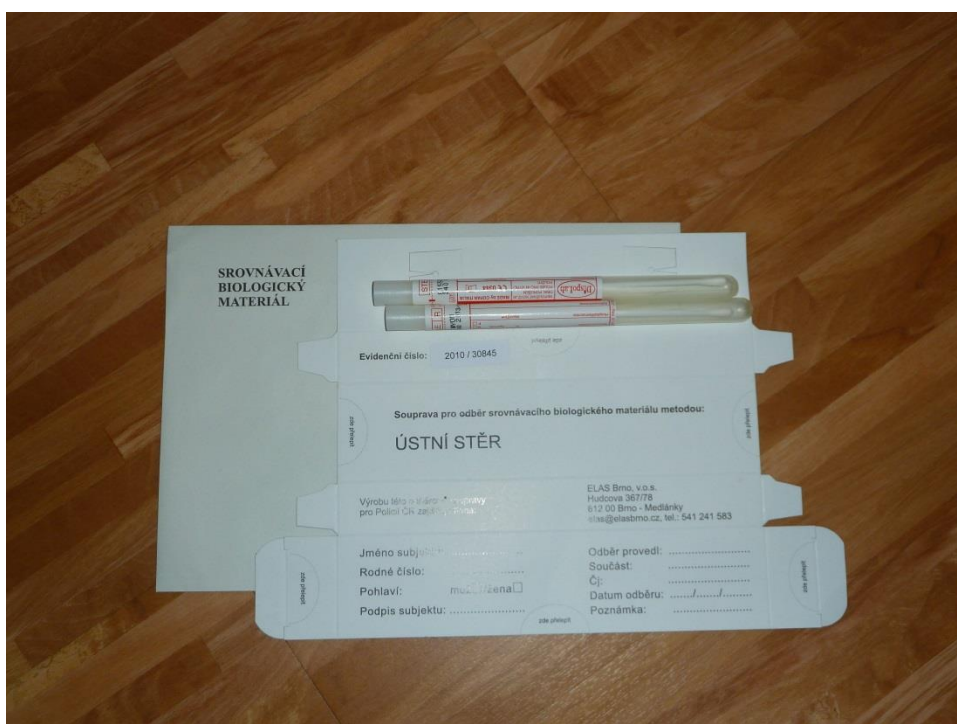
biologických stop můžeme uplatnit ultrafialové záření, při kterém některé stopy fluoreskují, či naopak se jeví, jako tmavé skvrny. Podobně lze použít i postřík prověřovaných míst luminolem (fluorescence krevních stop) či o-tolidinem (modré až modrozelené zbarvení v přítomnosti krve). Při tomto hrozí poškození biologického materiálu.

Při zajišťování biologických stop dodržujeme mimo obecná pravidla ještě určitá specifika:

1. Biologických stop se nikdy nedotýkáme holou rukou. Hrozí kontaminace biologického materiálu, nebezpečí infekce a ohrožení vlastního zdraví. Používáme vždy čisté nástroje a obaly. Při požadavku na zkoumání DNA je nutné mít nástroje a obaly sterilní.
2. Pokud je to možné, vždy zajišťujeme celý předmět s biologickou stopou. Eliminujeme tím možné chyby při zajišťování stopy a umožníme znalci, aby si sám odebral potřebné množství vzorku ke zkoumání a sám si vhodně zajistil podkladový materiál.
3. V případě, kdy nelze stopu zajistit i s nosičem, je nutné stopu sejmout z podkladového materiálu na místě. K těmto účelům je vypracována řada metod (seškrabování materiálu ostrým nástrojem, vymývání na vatový tampón). Při použití těchto metod je nutné zajistit i vzorek podkladového materiálu a to zpravidla stejným způsobem.
4. Biologické stopy se ke zkoumání zasílají vždy suché. V opačném případě mohou stopy být poškozeny hnilobou či plísněmi. Vysušení musí probíhat při pokojové teplotě, mimo zdroje tepla a sluneční záření. V případě pochybností konzultovat s příslušnými odborníky.
5. Nejvhodnější obal pro zajišťování biologických stop je čistý papír. Je prodyšný a dovoluje tak dosychání stop. Plastikové sáčky jsou nevhodné, případná vlhkost by na stopu působila negativně. V případech, kdy je papírový obal (obálka) zalepována, nesmí být použito k navlhčení lepidla, ale výhradně čisté vody. K zajišťování tekutých biologických stop se používají skleněné obaly

(zkumavky, různé druhy lahví), stejně tak se zajišťují i stopy seškrábané (suché) nebo sejmuté na vatový tampón (až po vysušení).

6. Protože vizuálně na místě nelze rozpoznat, zda všechny stopy patří jednomu jedinci, je nutné z místa zajistit veškeré nalezené biologické materiály. To je velice obtížné při nálezu velkého množství stop. V takovýchto případech je nutno postupovat tak, aby byla co největší pravděpodobnost, že byly zajištěny stopy všech osob.
7. Zajištění srovnávacích materiálů je často záležitostí zdravotnických zařízení. Jedná se především o odběr krve živé osoby nebo mrtvoly (při pitvě) či o odběr ejakulátu. Odběr vzorků vlasů podle stanovených zásad, smí provést kriminalistický technik, obdobně je tomu i u odběru vzorku slin pomocí jednoduché sterilní odběrové soupravy (provádí se setřením vnitřní plochy ústní dutiny).³⁸

Obrázek 11 - Jednoduchá sada na stěr povrchu vnitřní části ústní dutiny používaná Policií ČR

³⁸ MUSIL, Jan. *Kriminalistika*. Vyd. 1. Praha: C. H. Beck, 2001, s. 162-163. ISBN 8071793620.

3.6.3 Zkoumání biologických stop

Zkoumání biologických stop lze rozdělit do čtyř fází, které na sebe vzájemně navazují, a kterými by mělo jakékoliv zkoumání projít. Nevýhodou tohoto způsobu je, že se při každém spotřebuje část biologického materiálu, kterého někdy nemusí být dostatek. Jednotlivé fáze jsou:

1. Orientační zkoušky – předběžně zkoumají, zda se jedná o biologickou stopu a zda je tedy nutné další zkoumání. Nemají průkazný charakter. Využívají se zejména pro krevní stopy, moč, ejakulát, pot a sliny. Typickou zkouškou jsou zde např. metody založené na využití vlastnosti ultrafialového záření, luminescence vzniklé po postřiku roztokem luminolu nebo využití indikátorových proužků.
2. Specifické zkoušky – jednoznačně potvrzují či vyvracejí skutečnost, zda se jedná o stopu biologickou či nikoliv a o jaký druh stopy se jedná. Výsledek je již průkazný a musí být jednoznačný. Tyto zkoušky se provádí v laboratořích.
3. Rozlišení materiálu – tato fáze je orientována na rozlišení materiálu lidského a zvířecího původu. Zvířecí a rostlinný materiál se zpravidla dále již více nezkoumá (pokud to nevyžadují okolnosti vyšetřování např. týrání zvířat, napadení člověka zvířetem, toxikologie apod.).
4. Bližší specifikace – v této fázi se zkoumání jednoznačně zaměřuje na materiál lidského původu. Cílem je bližší určení druhu, původu a dalších specifik, např. množství krve, stáří krve, původ krve, původ útržku tkání apod., vedoucích k co nejbližšímu přiblížení osobě, jež biologickou stopu na místě zanechala. Běžným kriminalisticko biologickým zkoumáním většinou nelze dospět k identifikaci osoby. Tuto možnost nám nabízí, za optimálních podmínek, zkoumání DNA a kosterních pozůstatků.

Uvedené fáze nemusí být striktně dodrženy. V řadě případů lze jedním zkoumáním (např. mikroskopickým) odpovědět současně na několik fází.³⁹

Typickým vyšetřením lidského biologického materiálu je určení skupinových vlastností biologické stopy. Jedná se především o zkoumání krve, ale i jiných materiálů (ejakulát, vlasy, kosti, tkáně apod.). Z krve je možné stanovit mnoho skupinových

³⁹ STRAUS, Jiří. *Kriminalistika, kriminalistická technika: (pro kurz kriminalistických expertů)*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky, 2004, s. 46-48. ISBN 80-7251-165-3.

krvních systémů vázaných na červené či bílé krvinky, případně i krevní sérum. Nejznámější je systém AB0 (nula), který se sestává ze čtyř krevních skupin označovaných jako A, B, AB, 0. Krevní skupinu má jedinec po celý život stejnou a je určující i pro potomky.

Další kriminalisticky významné systémy jsou systém Rh+, Rh-, systém M, N a MN či sérové systémy Gm, Gc, Inv a systém haptoglobinový. Kriminalisticky významné je zjištění původu a druhu krve, tedy zjištění, zda se jedná o krev menstruační, těhotenskou, novorozeneckou a zkoumání zaměřené na zjištění pohlaví jedince. Toto zkoumání však neumožňuje individuální identifikaci. Zkoumání končí u zjištění krevní skupiny. Naopak pokud podezřelý má jinou krevní skupinu než jaká se na místě činu nalézá je vyloučení jasné a jednoznačné.

K individuální identifikaci osoby jsou v poslední době využívány metody molekulární biologie. Princip metody spočívá ve stanovení složení některých úseků DNA v buněčném jádru (chromozomech), které jsou u každého jedince jedinečné a neopakovatelné. Výjimku zde tvoří pouze jednovaječná dvojčata. Vyšetření vede často k individuální identifikaci osoby. Výhodou je potřeba malého množství biologického materiálu (teoreticky stačí jediná zachovalá buňka), naopak nevýhodou je nebezpečí kontaminace. Metoda je použitelná ke zkoumání krve, ejakulátu, vlasů, tkání, zubů aj. Ačkoliv se jedná o metodu odborně náročnou, v současnosti je tato metoda stále častěji využívána.⁴⁰

3.7 Forezní antropologie

3.7.1 Pojem a význam forezní antropologie

Antropologie pochází z řeckého slova *anthrōpos* (člověk).⁴¹ Je to tedy nauka o člověku v prostoru a čase. Tradičně se dělí na fyzickou antropologii a kulturně-sociální antropologii. **Fyzická antropologie** se zabývá hmotnou tedy fyzickou stránkou člověka, obměn v anatomii lidského těla, zvláště se zaměřením na tvar jeho kostí. Její cíle zahrnují určení pohlaví, věku, stavby těla, a obecně tělesný stav kostí, jež bývají odkryty nejčastěji při archeologických pracích. **Forezní (soudní) antropologie** je

⁴⁰ MUSIL, Jan. *Kriminalistika*. Vyd. 1. Praha: C. H. Beck, 2001, s. 165. ISBN 8071793620.

⁴¹ *Encyklopedický slovník*. 1. vyd. Praha: Odeon, 1993, s. 55. ISBN 80-207-0438-8.

v základě týž druh práce, avšak z pohledu kriminalistického⁴². Obecně se zabývá určením doby, která uplynula od smrti, pohlaví, věku, patologických a individuálních vlastností, poškození kostí a vyšetření chrupu zkoumáním kosterních pozůstatků, které nalézáme volně v přírodě zpravidla v málo přístupných místech, na skládkách, v lesích, vodních nádržích či při výkopových pracích apod. Svůj význam má také při hromadných nehodách a neštěstích.

Lidské kosti představují pro většinu z nás jakýsi symbol smrti, už jen díky vyobrazení na různých předmětech např. pirátská vlajka, nádoba s jedem apod. Avšak po exhumaci z místa pohřbení, či při nálezů kosterních ostatků nám mohou vypovědět spoustu tajemství.⁴³ Díky velkému obsahu minerálních látek jsou kosti odolné vůči fyzikálním a chemickým vlivům. Avšak nesmíme opomenout, že ve volné přírodě na ně působí řada dalších přírodních vlivů. Svůj význam zde sehraává teplota, vzduch, vlhkost, složení zeminy, přítomnost písku a v neposlední řadě živočichové. V souvislosti s okolními podmínkami se můžeme setkat s mumifikovanými těly např. oběšenci na půdě, kde je teplý suchý proudící vzduch, až po těla tzv. zmýdelněná nebo-li stav **ADIPOCIRE**, který zase vzniká při značné vlhkosti a nedostatku kyslíku např. v hrobech se spodní vodou.

Na kosti působí velmi destruktivně klimatické faktory jako písek či kamínky, které mohou kosti velmi obrousit, ztenčit či zničit nebo plísňe a dřevokazné houby napadající dřevěnou rakev, produkující kyselé metabolity ničící kosti.

Faktory vnějšího prostředí rozhodují o stupni zachoalosti kosterního nálezů a tedy i o jeho tzv. **výpovědní hodnotě**. Na základě zachoalosti a kompletnosti pozůstatků/ostatků je vybrána vhodná metoda k identifikaci.⁴⁴

3.7.2 Identifikace kosterních nálezů.

Při identifikaci se využívá řada nebiologických metod. Zejména seznam pohřešovaných osob, lékařská a stomatologická dokumentace a různé předměty, jež se nalézají v okolí nálezů. Doprovodný nález může mít vysokou identifikační hodnotu a to jak z hlediska identifikace osoby, tak z hlediska objasňování trestného činu. Může se

⁴² ERZINÇLIOĞLU, Zakaria. *Forenzní metody vyšetřování*. Vyd. 1. Praha: Fortuna Libri, c2008, s. 77. ISBN 978-80-7321-433-3.

⁴³ FERLLINI, Roxana. *Němý svědek*. Praha: Mladá fronta, 2007, s. 24. ISBN 978-80-204-1652-0.

⁴⁴ STRAUS, Jiří a Jaroslav SUCHÁNEK. *Kriminalistická identifikace osob*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2008, s. 33. ISBN 978-80-7251-287-4.

jednat o kalcifikované nálezy (žlučnickové a ledvinné kameny), zubní náhrady, brýle, kontaktní čočky, sluchadla, kardiostimulátor, prsní silikonové implantáty, osobní doklady, věci, oblečení, vojenské známky, střely, nábojnice, zbraně aj.

Při identifikaci je prioritně nezbytné určit **původ kosterního nálezu** (zvířecí, lidský). Při zkoumání původu kostí se využívají znalosti z anatomie a anatomické atlasy. Některé fragmenty nedisponují dostatečným množstvím charakteristických markantů pro jednoznačné určení. V tomto případě pak následuje laboratorní zkoumání. V Severní Americe se často setkávají s případy, kdy se na policii obrací občané s nálezem izolované kosti medvědí tlapy. Tyto kosti velice připomínají lidskou ruku a tak se nálezci domnívají, že v místě byl spáchán násilný trestný čin. Díky forenzní antropologii je omyl rychle uveden na pravou míru.⁴⁵

Další zkoumání vede ke zjištění, zda se jedná o pozůstatky **jednoho či více jedinců**. Úkolem antropologa je anatomické uspořádání kostí. To umožňuje posoudit kompletnost kosterního nálezu a může vnést jasno do otázky, zda se jedná o jednoho či více jedinců. Ve složitějších případech se musíme spolehnout na analýzu DNA (např. útok 11. 9. 2001 na World Trade Center, kde museli kriminalisté jednotlivé nálezy identifikovat pomocí analýzy DNA).

Pohlaví osoby můžeme určit díky rozdílnosti některých kostí mužské a ženské kostry (např. velikost kostí, tvar lebky a pánve). Obecně lze říci, že mužská kostra je většinou robustnější s užší pánví. Problém může být při identifikaci pohlaví u kosterních nálezů dětí, protože ještě nejsou zcela vyvinuty všechny pohlavní znaky. Z těchto důvodů se u takových případů nestanovuje pohlaví.

Při určování stáří osoby se rozlišuje **věk** chronologický, jež vyjadřuje počet let od narození a věk biologický, který se odráží od opotřebením. Určování věku je u nedospělých jedinců relativně přesnější. Určuje se podle vývinu kostí, jejich rozměrů, spojení kostí, změn na kostech, uzavírání lebečních švů apod. Dále lze určit věk podle stavu chrupu. Zde se zkoumá opotřebením tzv. dentice. U nedospělých jedinců lze věk relativně přesně určit podle pořadí mineralizace a prořezávání zubů. U dospělých jedinců lze nejpřesněji určit věk podle změn tvrdých tkání a podle výbrusů na předních zubech (řezáky a špičáky).

⁴⁵ FERLLINI, Roxana. *Němý svědek*. Praha: Mladá fronta, 2007, s. 25. ISBN 978-80-204-1652-0.

Výška postavy se vypočítává z délky dlouhých kostí. Jestliže je zachována pouze hlavice dlouhé kosti, odvodí se nejprve délka příslušné kosti a z ní pak výška postavy podle tabulek a výpočtů. Podle robustnosti kosti a podle vývinu míst kde se ke kosti připojují svaly, lze orientačně určit i konstituci postavy. Fyzická zátěž jedince postihuje kosterní i svalovou soustavu (např. tenisový loket, fotbalové hlezno, osteoartróza apod.). Dále je možné zjistit při zkoumání kostí prodělání různých úrazů, nemocí a s tím spjaté operace. To pak poslouží při komparaci s lékařskými záznamy. Je také nutné **zjistit, zda kostra vykazuje stopy násilí**. Ty jsou patrné např. je-li kostra ohořelá nebo jsou na ní patrné bodné a sečné rány, proražená lebka aj.

Při zkoumání lebky a obličejové části je možné určit velikost a tvar nosu, očních důlků, čelistí a na základě toho určit jeho **původ a rasovou příslušnost** jedince. Tato možnost se v dnešní době plně migrace jeví jako velice potřebná.

Dále je nutné určit, **zda s kosterními pozůstatky bylo manipulováno** nebo zda se nacházejí v původní poloze. Při odkrývání nálezu je nutné si povšimnout, v jaké poloze se nález nachází nebo zda-li je narušen sled jednotlivých kostí. Je možná manipulace zvěří či změna polohy v důsledku klimatických podmínek.

Jaká uplynula doba od smrti do nálezu pozůstatků? Ne vždy se musí jednat o nález samotných kostí. Můžeme se setkat s těly mumifikovanými v důsledku působení teplého suchého proudícího vzduchu, těly zmýdelněnými či se zbytky měkkých tkání a chrupavek. Na základě stádia jejich rozkladu a přítomnosti nekrosapofágního hmyzu, znalosti jeho sukcese (forenzní entomologie) a klimatických podmínek v regionu je možné relativně přesně určit tzv. post mortem interval.⁴⁶

Pokud je součástí nálezu i lebka je možné provést **superprojekci**. Ta se provádí vzájemným promítnutím fotografie osoby a fotografií lebky do jednoho snímku. Obě fotografie musí být ve stejné poloze a stejném velikostním poměru. Při tomto se zjišťují shodné antropologické znaky. V současnosti se tato metoda používá za využití počítačové techniky.⁴⁷

⁴⁶ STRAUS, Jiří a Jaroslav SUCHÁNEK. *Kriminalistická identifikace osob*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2008, s. 33-36. ISBN 978-80-7251-287-4.

⁴⁷ MUSIL, Jan. *Kriminalistika*. Vyd. 1. Praha: C. H. Beck, 2001, s. 166. ISBN 8071793620.

4 Kazuistika

Obsahem této kapitoly bude přiblížení konkrétních případů, které byly řešeny policejním orgánem při Územním odboru Policie ČR v Jindřichově Hradci, u kterých během ohledání místa činu byly zajištěny kriminalistické stopy z některých, v této bakalářské práci představených metod, vedoucích ke kriminalistické identifikaci osoby. Jedná se o případy, kdy expertizní zkoumáním v oboru kriminalistické daktyloskopie, odorologie, genetiky a písmoznalectví přineslo výsledky, na základě kterých bylo možné identifikovat pachatele trestného činu.

4.1 Případ první

Dne 30. 7. 2012 v 10.00 hod. oznámila na Obvodní oddělení Policie ČR D. W., že se někdo vloupal do restaurace v nedaleké obci a z této odcizil různé věci. Provedeným šetřením na místě činu a ohledání místa činu bylo zjištěno, že v době od 22:15 hod. dne 29. 7. 2012 do 09:55 hod. dne 30. 7. 2012 se nezjištěný pachatel vloupal vytlačněním vyklápěcího trojdílného okna do zadní části sálu restauračního zařízení v obci XXXX, odkud měl volný přístup do všech prostor napadeného objektu a z místnosti výčepu odcizil LCD televizor zn. Samsung, zesilovač anténního signálu zn. Solid CN 11, krabičku cigaret zn. Start a dále z místnosti kuchyně vedle výčepní místnosti odcizil ze stolu parfém zn. Burberry Brit 100ML a z lednice odcizil 4 ks lahví alkoholu (Vodka Amundsen, Fernet Stock, Spišská Hruškovice, Whisky Tullamore), vše ku škodě oznamovatelky D. W. v celkové výši 10.733,- Kč.

Při prováděném ohledání místa činu byly z vnitřní strany rámu okna, kterým pachatel vnikl do objektu, kriminalistickým technikem zviditelněny za pomoci argenterátu daktyloskopické stopy, které byly zajištěny na černou daktyloskopickou fólii a označeny pořadovými čísly 2 a 3. Stopy byly posléze zaslány k odborné expertíze na příslušné pracoviště OKTE při KŘP Jihočeského kraje v Českých Budějovicích.

Policejní orgán vyžádal provedení odborného expertizního zkoumání z oboru daktyloskopie dle ustanovení § 105 odst. 1 tr. řádu, kterým byl expert žádán o vypracování odborného vyjádření, které mělo zodpovědět na tyto otázky:

1. zda zajištěné daktyloskopické stopy jsou způsobilé k expertiznímu zkoumání,
2. zda lze z těchto stop provést individuální identifikaci,

3. zda zajištěné daktyloskopické stopy jsou totožné s kontrolními otisky domácích osob (dále jen „KODO“),

4. zda tyto stopy jsou shodné s otisky prstů a dlaní vytypované podezřelé osoby,

5. v případě negativních výsledků porovnat tyto stopy s centrálním registrem systému AFIS BIS.

Jako možný pachatel byl vytipován, dle místní a osobní znalosti M. L., jehož otisky již byly z minulosti vedeny v daktyloskopických sbírkách. Expert po prozkoumání stopy č. 2 a č. 3 dospěl svým zkoumáním dne 21. 8. 2012 k závěru, že tyto stopy vykazují dostatečný počet znaků potřebných k individuální identifikaci, tedy jsou pro další porovnání využitelné. Dále tento expert provedl porovnání stopy č. 2 a č. 3 s otisky prstů a dlaní vytypované podezřelé osoby M. J., avšak shodnost zjištěna nebyla.

Vzhledem ke skutečnosti, že daktyloskopické stopy č. 2. a č. 3 nebyly shodné s otisky podezřelého a jak z dalšího zkoumání vyplynulo, tak ani s „KODO“, byly tyto stopy následně porovnány v centrální databázi otisků prstů a dlaní známých pachatelů v systému AFIS BIS, ale ani zde shodnost zjištěna nebyla. Proto byly tyto stopy uloženy do systému AFIS BIS do sbírky stop s dosud neobjasněných trestných činů u OKTE České Budějovice pod číslem D-115662/2012.⁴⁸

Provedeným šetřením byly policejním orgánem vytypovány další podezřelé osoby, které se v době spáchání skutku měly pohybovat v okolí činu. Jednalo se o osoby T. H., M. J., J. V. a M. V. Tyto osoby byly vyslechnuty, avšak žádný z těchto podezřelých se k vloupání nedoznal. Při podání vysvětlení byly těmto osobám sejmuty kontrolní otisky prstů rukou a dlaní a tyto otisky byly opětovně zaslány na OKTE Č. Budějovice k provedení odborného vyjádření z oboru daktyloskopie. Znalec byl žádán o dodatečné porovnání daktyloskopických stop č. 2 a č. 3, vedených ve sbírce stop z dosud neobjasněných trestných činů pod číslem D-115662/2012, s otisky prstů a dlaní shora uvedených vytypovaných podezřelých osob.

Vzhledem k tomu, že v zákonem stanovené lhůtě nebyly zjištěny skutečnosti, které by opravňovaly zahájit trestní stíhání konkrétní osoby, byla věc dne 11. 9. 2012 usnesením odložena.

⁴⁸ Příloha I. – odborné vyjádření OKTE České Budějovice

Dne 8. 11. 2012 expert z oboru daktyloskopie provedl porovnání stop č. 2 a č. 3 s otisky prstů výše uvedených vytypovaných podezřelých osob a zjistil, že markanty odražené v daktyloskopické stopě č. 2 odpovídají markantům odraženým v otiscích prostředníku a prsteníku levé ruky, které byly odebrány a uloženy v systému AFIS BIS na kartě podezřelého J. V. Dále zjistil, že markanty zobrazené v daktyloskopické stopě č. 3 odpovídají markantům odraženým v otiscích prostředníku, prsteníku a malíku levé ruky podezřelé osoby J. V. Tedy závěr tohoto expertizního zkoumání je, že se podařilo individuálně identifikovat, podle stopy č. 2 a č. 3 z místa činu, osobu pachatele J. V.⁴⁹

Podezřelý J. V. byl opětovně vyzván k podání vysvětlení, při kterém se, po předložení výsledku expertizního zkoumání z oboru daktyloskopie, k vloupání do restauračního zařízení doznal a bylo proti němu zahájeno trestní stíhání.

Tento případ se podařilo objasnit právě na základě vyhledaných a zajištěných daktyloskopických stop a provedením expertizních zkoumání v oboru daktyloskopie, kdy se expertovi podařilo ztotožnit vytypovanou podezřelou osobu, resp. ztotožnit jeho otisky prstů a dlaní se zajištěnými stopami z místa činu. Právě u tohoto trestného činu sehrála kriminalistická daktyloskopie zásadní roli při získávání důkazného materiálu ke konkrétní osobě.

4.2 Případ druhý

Dne 26. 10. 2013 ve 14:50 se na OO PČR osobně dostavil G. B., který oznámil, že mu jeho bývalá družka bez jeho vědomí provedla změnu provozovatele jeho vozidla xxxxxxx RZ XX 00-00 na Městském úřadě. Provedeným šetřením bylo zjištěno že, paní H. N. provedla prostřednictvím svého zástupce B. D. změnu provozovatele jeho vozidla xxxxxxx RZ XX 00-00 na Městském úřadě a následně v jiné obci provedla přihlášení své osoby jako provozovatele vozidla s úmyslem prodat technický průkaz a ostatní dokumenty od vozidla, a to bez vědomí a souhlasu pana G. B., vlastníka traktoru, který byl v registru vozidel veden i jako provozovatel zmíněného vozidla, a následně prodala technický průkaz od tohoto vozidla panu J. L., přestože vozidlo zůstalo fakticky v držení G. B., čímž znemožnila jeho plnohodnotné užívání jeho vlastníku G. B., který zejména nemohl provádět změny v evidenci vozidel a nemohl vozidlo užívat v běžném provozu a tím paní H. N. je podezřelá ze spáchání přečinu poškození cizích práv dle § 181 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku.

⁴⁹ Příloha II. – odborné vyjádření OKTE České Budějovice

Z příslušného Městského úřadu byla získána sporná plná moc, na základě které byly změny v evidenci vozidel provedeny, a následně byla provedena expertíza v oboru písmoznalectví soudním znalcem, který byl dle ustanovení § 105 odst. 1 písm. a) tr. řádu žádán o vypracování odborného vyjádření, které mělo zodpovědět tyto otázky:

1. Určit zda podpis na předložené písemnosti (plná moc ze dne xx.xx.xxxx) je pravým podpisem osoby G. B. na jejíž jméno zní
2. Bude-li zjištěno, že podpis na písemnosti je nepravý, identifikovat podle předložených srovnávacích písemností jeho pisatele
3. Uvést další důležité skutečnosti zjištěné zkoumáním.

Na základě vypracovaného znaleckého posudku bylo zjištěno, že na sporné plné moci není pravý podpis pana G. B., a že jako pisatelka přichází v úvahu paní H. N.⁵⁰ Celá událost byla předána na příslušné státní zastupitelství, které podalo návrh na potrestání. Trestní řízení v této věci dosud nebylo ukončeno.

V tomto případě bylo zásadní provedení expertizního zkoumání v oboru písmoznalectví, na jehož základě se podařilo jednak vyloučit osobu právoplatného majitele vozidla a jednak určit pisatele (pachatele) zfalšovaného podpisu na plné moci.

4.3 Případ třetí

Dne 16. 2. 2013 oznámil na OO PČR pan J. N. odcizení peněz z bytu, ke kterému došlo v době jeho nepřítomnosti.

Provedeným šetřením, ohledáním místa činu a zejm. výsledkem poškozeného bylo zjištěno, že neznámý pachatel v přesně nezjištěné době od 08:00 hodin dne 13. 2. 2013 do 22:30 hodin 15. 2. 2013, nezjištěným způsobem bez poškození překonal zámek vchodových dveří a vnikl do bytu, kde odcizil cestovní pas poškozeného, který ležel na psacím stole v obývacím pokoji, finanční hotovost 10.000,- Kč, dále za pomoci klíče uloženého v otvoru vedle trezoru odemkl trezor, ze kterého odcizil finanční hotovost ve výši 17.000,- Kč, kdy trezor opět uzamkl a klíč vrátil zpět na místo, dále odcizil bankovku ve výši 20 €, čímž způsobil škodu přepočtem dle aktuálního kurzu ČNB ve výši 508,- Kč a poté byt opustil. Pachatel způsobil poškozenému škodu celkem ve výši 27.508,- Kč.

⁵⁰ Příloha III – Znalecký posudek z oboru písmoznalectví

Ve věci byly zahájeny úkony trestního řízení dle ust. § 158 odst. 3 tr. řádu pro přečin krádeže dle ust. §205 odst. 1 písm. a), b) tr. zákoníku a přečin porušování domovní svobody dle ust. § 178 odst. 1,2 tr. zákoníku.

Při ohledání místa činu byly zajištěny stopy mechanoskopické, pachové a biologické, které byly odeslány na příslušné pracoviště OKTE k provedení expertízy. Prověřováním bylo zjištěno, že možným pachatelem mohli být tři jeho přátelé, kteří u něj byli v inkriminovanou dobu na návštěvě. Tyto osoby byly následně vyslechnuty a byly jim sejmuty kontrolní pachové otisky a bukalní stěry, které byly následně odeslány na příslušné pracoviště OKTE k porovnání. Při expertízním zkoumání byla nalezena shoda pachové stopy z klíčku trezoru a pachové stopy zaslané k porovnání, která patřila jednomu ze tří kamarádů, který ve věci opětovně podal vysvětlení, avšak ke vniknutí a odcizení věcí, i přes výsledek odorologie, se nedoznal a tvrdil, že klíč od trezoru, na kterém byl zjištěn jeho pach, nikdy nedržel v ruce.

I přesto, že byl jeho pach přítomen na klíči od trezoru, jak bylo prokázáno expertízním zkoumáním, soud při existenci pouze tohoto důkazu neuzná podezřelého vinným a požaduje, pro prokázání viny, i jiné, byť nepřímé důkazy, které však v tomto případě nebyly zjištěny. Proto tento případ, bez jiného důkazního materiálu, který se nepodařilo zajistit, zůstal neobjasněný.

4.4 Případ čtvrtý

Dne 10. 6. 2009 oznámil na Obvodním oddělení Policie ČR v Třeboni pan X. Y., že v přesně nezjištěné době od 31. 5. 2009 do 10. 6. 2009, vnikl neznámý pachatel po překonání oplocení a rozbití skleněné výplně okna do jeho rekreační chalupy v obci Majdalena, zde následně setrval po nezjištěnou dobu a přitom způsobil jmenovanému škodu na zařízení a věcech ve výši nejméně 10.500,- Kč. Na základě uvedených skutečností byly zahájeny úkony trestního řízení pro podezření ze spáchání trestného činu porušování domovní svobody a trestného činu poškozování cizí věci.

Při provádění ohledání na místě činu byly zajištěny biologické stopy č. 3 a ž č. 7. Tyto stopy byly zajištěné kriminalistickým technikem a to stopa č. 3 stěrem z láhve vína (hrdlo), místo zajištění: lednice v chodbě, stopa č. 4 stěr z otisku rukavice na poškozeném skle okna do pokoje, místo zajištění: poškozené okno do pokoje, stopa č. 5 stěr z hrnku, místo zajištění: podlaha v chodbě u komory, stopa č. 6 nedopalek cigarety,

místo zajištění: na podlaze u stolku v pokoji s rozbitým oknem a stopa č. 7 nedopalek cigarety, místo zajištění: rohožka u postele na podlaze pokoje s rozbitým oknem.

Jako možný pachatel byl dle místní a osobní znalosti a podle modus operandi (způsobu provedení) vytipován pan F. K.

Policejní orgán vyžádal odborného expertizního zkoumání z oboru kriminalistické biologie dle ustanovení § 105 odst. 1 tr. řádu, kterým byl expert žádán o vypracování odborného vyjádření, které mělo:

1. Provést analýzu DNA
2. Srovnat zajištěné stopy se srovnávacími vzorky zajištěnými při předchozích identifikačních úkonech u podezřelého F. K.

Dále bylo během šetření dle § 105 odst. 1 tr. řádu podáno odborné vyjádření ke škodě způsobené pachatelem na vybavení a věcech v napadeném objektu. Tato škoda byla provedeným odborným vyjádřením stanovena na částku 3.836,- Kč. Dále bylo policejnímu orgánu OO PČR doručeno odborné vyjádření ve smyslu ustanovení § 105 odst. 1 tr. řádu z oboru kriminalistická genetická expertíza, v němž bylo uvedeno, že u stopy č. 7 byl zajištěn profil osoby F. K.⁵¹ Na základě tohoto byl s F. K. proveden výslech ve věznici, ve které je ve výkonu trestu odnětí svobody. Podezřelý F. K. se ve své výpovědi doznal a popsal způsob vniknutí do napadeného objektu.

Podezřelý byl za jiné trestné činy odsouzen k úhrnnému nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 18 měsíců. V tomto případě bylo trestní stíhání podezřelého F. K. pro výše uvedené skutky neúčelné a to vzhledem k okolnostem uvedeným v § 172 odst. 2 písm. a) tr. řádu, kdy trest, k němuž může trestní stíhání vést, je zcela bez významu vedle trestu, který pro jiný skutek byl obviněnému již uložen. Vzhledem k těmto skutečnostem byla věc odložena. Pro případnou náhradu škody byl poškozený odkázán k podání občanské žaloby v občanskoprávním řízení u příslušného okresního soudu.

Tento případ se podařilo objasnit právě na základě vyhledaných a zajištěných biologických stop a provedením expertizních zkoumání v oboru kriminalistické genetiky, kdy se podařilo expertovi ztotožnit vytipovanou podezřelou osobu, resp. jeho DNA se zajištěnou stopou z místa činu. Právě u tohoto trestného činu sehrála

⁵¹ Příloha IV - odborné vyjádření OKTE České Budějovice

kriminalistická genetika zásadní roli při získávání důkazního materiálu ke konkrétní osobě.

5 Komparace výslednosti

Aby bylo možné provést úspěšné vyhodnocení podílu objasněnosti jednotlivých pracovišť OKTE, je třeba nejprve analyzovat celkový stav kriminality v celé České republice a posléze, dle jednotlivých krajů a OKTE příslušných Krajských ředitelství, provést analýzu výstupů a tyto výsledky poté komparovat ve vztahu k celkovému stavu kriminality. Pro analýzu dat bylo zvoleno období posledních třech let po sobě jdoucích tedy roky 2010, 2011, 2012.

Stav kriminality vyjadřuje kvantitativní charakteristiku trestných činů, které byly spáchány na určitém území za určitý časový úsek.⁵²

V České republice bylo registrováno: za rok 2010 313.387 trestných činů, za rok 2011 317.177 trestných činů a za rok 2012 304.528 trestných činů. Ačkoliv dynamika nápadu trestné činnosti v tomto období mírně klesala, objasněnost trestných činů zaznamenala mírný nárůst, a to vždy okolo 1 %. V roce 2010 byla celková objasněnost trestných činů na území České republiky 41,72 % a v roce 2012 už dosahovala 43,80 %. Stejně jako je rozdílná kriminalita v krajích ČR, je rozdílný podíl složek PČR na objasněnosti trestných činů. Nejvíce registrovaných trestných činů bylo v Hlavním městě Praze, kde v daném období bylo registrováno každoročně okolo 74.000 trestných činů, což je přibližně 24 % z celkového počtu trestných činů v celé ČR. Nejméně registrovaných trestných činů bylo v kraji Vysočina, kde bylo v průměru registrováno okolo 8.500 trestných činů, což je přibližně 2,8 % z celkového počtu. Jihočeský kraj registroval za sledované období v průměru 8.300 trestných činů a tím se podílel na celkovém počtu v průměru kolem 4,7 %.⁵³

Chceme - li provést vyhodnocení výslednosti jednotlivých kriminalistických metod, znamená to, provést analýzu a syntézu dat, jež jsou evidována jednotlivými OKTE krajských ředitelství a Kriminalistickým ústavem Praha. K tomuto je nutné podotknout, že ne každé krajské ředitelství Policie ČR má v rámci své místní působnosti i místně příslušné pracoviště OKTE. V České republice je samostatně působící Kriminalistický ústav Praha, kam jsou z převážné většiny adresovány žádosti o odborná vyjádření útvarů Policie ČR s celorepublikovou působností, jako například Útvar pro odhalování organizovaného zločinu (ÚOOZ) apod. Ostatní pracoviště OKTE jsou pak

⁵² SVATOŠ, Roman. *KRIMINOLOGIE ve světle nového trestního zákoníku*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o.p.s., 2010, s. 10. ISBN 987-80-86708-21-8.

⁵³ Tabulka 1

diferencovány takto: **OKTE Praha** – Hlavní město Praha, **OKTE Středočeského kraje** - Středočeský kraj, **OKTE Jihočeského kraje** - Jihočeský kraj, **OKTE Plzeňského kraje** - Plzeňský kraj, Karlovarský kraj, **OKTE Ústeckého kraje** - Ústecký kraj, **OKTE Hradec Králové** - kraj Liberecký, kraj Královéhradecký, kraj Pardubický, **OKTE Jihomoravského kraje** - kraj Vysočina, kraj Jihomoravský, kraj Zlínský, **OKTE Moravskoslezského kraje** - Olomoucký kraj, kraj Moravskoslezský.

Tato jednotlivá pracoviště vedou evidenci dožádání, jež jim byla adresována dožadujícími útvary Policie ČR, včetně počtu jejich žádostí. K tomuto je nutno dodat, že pracoviště OKTE evidují pouze počet dožádání, nikoliv počet stop, které jim byly v rámci jednotlivých dožádání zaslány. Některá zkoumání provádí pouze KÚP (např. fonoskopie)⁵⁴ a naopak jiná jsou prováděna na jednotlivých pracovištích zřízených při jednotlivých Krajských ředitelstvích Policie ČR (odorologie)⁵⁵. Nutno dodat, že do roku 2011 nebyly počty znaleckých posudků, odborných vyjádření či jiných výstupů vykazovány podle jednotlivých odvětví, ale pouze celkově za znalecká pracoviště. Z tohoto důvodu v některých tabulkách v přílohách nejsou uvedena data za některá období.

V tabulce č. 2 pak vidíme celkový počet případů, při nichž byly zajištěny a odeslány stopy ke znaleckému zkoumání v oboru daktyloskopie, biologie a zkoumání ručního písma za sledované období rok 2011 - 2012. Můžeme porovnat počet nejčastěji zanechávaných stop namísto činu. Zde je zcela jasně vidět, že nejčastěji je na místě činu zajištěna stopa daktyloskopická či biologická. V průměru lze říci, že ročně je přibližně 20.000 případů, ve kterých je zajištěna daktyloskopická stopa či stopy a 22.000 případů, kdy je zajištěna biologická stopa či stopy⁵⁶. Tyto stopy jsou následně zaslány ke zkoumání na příslušná pracoviště OKTE.⁵⁷

Podíl jednotlivých pracovišť OKTE na objasněnosti trestných činů v rámci celé ČR nám ukazuje tabulka č. 8. Nejvíce objasněných případů má OKTE Moravskoslezského kraje s téměř 24.000 případy ročně. Naopak nejméně má OKTE Jihočeského kraje s téměř 8.300 případy ročně. U tohoto je však nutno podotknout, že OKTE Jihočeského kraje mělo i nejnižší počet případů k řešení a při počtu přibližně

⁵⁴ Tabulka 6

⁵⁵ Tabulka 7

⁵⁶ Tabulka 2

⁵⁷ Tabulky 3, 4, 5

15.000 případů ročně má v průměru 56 % objasněnost.⁵⁸ Pokud bychom hodnotily pracoviště OKTE Jihočeského kraje v rámci všech pracovišť OKTE podle procentuálního výsledku, bylo by se svou přibližně 56 % objasněností na druhém místě za OKTE Plzeňského kraje (58 %), avšak podle výsledků počtu objasněných případů je naopak na místě posledním. Nejvíce se na objasnění trestných činů podílí OKTE Moravskoslezského kraje s téměř 24.000 objasněnými případy ročně (43%). Nutno dodat, že v regionu, jenž spadá pod OKTE Moravskoslezského kraje (kraj Moravskoslezský a Olomoucký), je ročně registrováno průměrně 55.000 trestných činů a jedná se po Hlavním městě Praha (73.000) o druhý region s nejvyšší kriminalitou.⁵⁹

Celkové vyhodnocení pracovišť OKTE na základě podílu na objasněnosti trestných činů za roky 2010, 2011, 2012 je následující: OKTE Moravskoslezského kraje 71.653 objasněných trestných činů, OKTE Jihomoravského kraje 68.106 objasněných trestných činů, OKTE Hradec Králové 53.002 objasněných trestných činů, OKTE Praha 52.937 objasněných trestných činů, OKTE Ústeckého kraje 45.289 objasněných trestných činů, OKTE Středočeského kraje 44.250 objasněných trestných činů, OKTE Plzeňského kraje 37.176 objasněných trestných činů a OKTE Jihočeského kraje 24.844 objasněných trestných činů.⁶⁰ Tyto konečné výsledky neznamenaají špatnou či dobrou práci jednotlivých pracovišť, ale jsou přímo odvislé od stavu kriminality v jednotlivých regionech.

Celkově bylo za roky 2010, 2011, 2012 registrováno 935.092 trestných činů a pracoviště OKTE objasnila 399.285 trestných činů. Z tohoto vyplývá, že s počtem zaslaných dožádání z jednotlivých kriminalistických oborů a počtem zaslaných jednotlivých kriminalistických stop k expertíznímu zkoumání, se odvíjí i počet objasněných trestných činů. Je tudíž nutné, aby místa trestných činů byla vždy co nejdříve zabezpečena proti vstupu nežádoucích osob do příjezdu kriminalistického technika, aby mohl z místa činu zajistit co největší počet kriminalistických stop, na jejichž základě by mohl být zjištěn a usvědčen pachatel.

⁵⁸ Tabulka 8

⁵⁹ Tabulka 1, 8

⁶⁰ Tabulka 8

6 Závěr

V této práci bylo dosaženo vytyčených cílů představením jednotlivých nejčastěji používaných kriminalistických metod, na jejichž základě lze identifikovat osobu a to jak osobu pachatele, tak i oběť. Byl zde proveden exkurz do historie a vzniku jednotlivých metod, představeny metody a postupy zviditelňování a zajišťování kriminalistických stop a jejich následné porovnávání. Rovněž byly teoretické poznatky prokázány na čtyřech vybraných kauzách, při jejichž prověřování byly zajištěny na místě činu kriminalistické stopy z různých oborů kriminalistické identifikace (daktyloskopie, identifikace podle ručního písma, odorologie a kriminalistická biologie), na jejichž základě byl identifikován pachatel trestného činu.

Dále bylo prací dospěno k závěru, že pracoviště OKTE Jihočeského kraje má nejnižší počet objasněných trestných činů, avšak s nadprůměrnou procentuální úspěšností objasněnosti v průměru 56% (poměr počtu registrovaných/objasněných trestných činů). Lze konstatovat, že se zvýšením počtu zajištěných stop z místa činu a jejich následným odesláním k expertíznímu zkoumání roste i počet objasněnosti trestných činů.

Bohužel stále se lze setkat s nedostatky, kterých se dopouštějí nejen osoby, jež jsou na místě činu jako první, ale i policisté. Proto navrhuji aby byla přijata pro policejní praxi v celé České republice následující opatření, jenž by se vztahovala na policejní orgány provádějící ohledání místa činu, vyhledávání a zajišťování kriminalistických stop:

1. Pravidelné školení a setkávání se specialisty v jednotlivých oborech
2. Rychlejší předávání nových poznatků v oboru
3. Vyšší časová dotace na provedení ohledání místa činu
4. Lepší technické vybavení
5. Vyšší finanční prostředky pro Policii ČR.

Dále by bylo nutné, aby byli řádně vyškoleni jak se chovat na místě činu nejen příslušníci Policie ČR a Hasičského záchranného sboru, ale i strážníci obecních policií, zaměstnanci bezpečnostních služeb a agentur apod. Právě zaměstnanci různých hlídacích služeb mohou většinou být ti první, kteří jsou na místě činu, a neodbornou

činností mohou místo činu poničit a dekontaminovat, a tím zničit třeba jedinou šanci k identifikaci pachatele, či prokázání, že podezřelá osoba byla na místě činu.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. DUŠEK, J. *Metodika pro tvorbu bakalářských prací VŠERS: (platná od 1.10.2012)*. 2. vyd. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2012, 63 s. ISBN 978-80-87472-34-7.
2. SVATOŠ, R. *Kriminologie ve světle nového trestního zákoníku*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2010, 174 s. ISBN 978-80-86708-21-8.
3. INNES, Brian. *Vědci proti zločinu: svět moderní forenzní vědy*. Překlad Petr Tůma. Praha: Naše vojsko, 2010, 256 s. ISBN 978-802-0611-055.
4. MUSIL, Jan. *Kriminalistika*. Vyd. 1. Praha: C. H. Beck, 2001, xx, 512 s. ISBN 80-717-9362-0.
5. PROTIVINSKÝ, Miroslav. *Základy kriminalistiky*. Vyd. 1. Praha: Armex Publishing, 2005, 152 s. ISBN 80-867-9511-X.
6. SUCHÁNEK, Jaroslav a Zdeněk KONRÁD. *Vybrané kapitoly úvodu do kriminalistiky a kriminalistické techniky*. Vyd. 2. Praha: Trivis, 1999, 133 s. ISBN 80-86244-06-7X.
7. STRAUS, Jiří. *Kriminalistika, kriminalistická technika: (pro kurz kriminalistických expertů)*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky, 2004, 174 s. ISBN 80-725-1165-3.
8. RYBÁŘ, Miroslav. *Základy kriminalistiky: (vybrané kapitoly pro studenty povinně volitelného předmětu právnických fakult)*. 1. vyd. Dobrá Voda: Aleš Čeněk, 2001, 230 s. Právnické učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 80-864-7303-1.
9. STRAUS, Jiří. *Dějiny československé kriminalistiky slovem i obrazem: (do roku 1939)*. Vyd. 1. Praha: Police history, 2003, 197 s. ISBN 80-864-7718-5.
10. STRAUS, Jiří a Martin KLOUBEK. *Kriminalistická odorologie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010, 184 s. ISBN 978-807-3802-387.

11. HEJDA, Jan. *Základy kriminalistiky*. Vyd. 1. V Praze: Vysoká škola ekonomická, 2003, 148 s. ISBN 80-245-0515-0.
12. ERZINÇLIOĞLU, Zakaria. *Forenzní metody vyšetřování*. Vyd. 1. Praha: Fortuna Libri, c2008, 192 s. ISBN 978-80-7321-433-3.
13. RAK, Roman. *Biometrie a identita člověka ve forenzních a komerčních aplikacích*. 1. vyd. Praha: Grada, 2008, 631 s., 32 s. barev. obr. příl. ISBN 978-80-247-2365-5.
14. STRAUS, Jiří a František VAVERA. *Dějiny československé kriminalistiky slovem i obrazem*. Vyd. 1. Praha: Police history, 2005, 347 s. ISBN 80-864-7728-2.
15. *Encyklopedický slovník*. 1. vyd. Praha: Odeon, 1993, 1253 s. ISBN 80-207-0438-8.
16. FERLLINI, Roxana. *Němý svědek*. Překlad Karel Kopiczka. Praha: Mladá fronta, 2007, 192 s. ISBN 978-80-204-1652-0.
17. STRAUS, Jiří a Jaroslav SUCHÁNEK. *Kriminalistická identifikace osob*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2008, 88 s. ISBN 978-80-7251-287-4.

Internetové zdroje

1. MACHUTOVÁ, Marcela. Historie identifikace zločinců. In: *Muzeum Policie* [online]. 2009. vyd. Praha: Muzeum Policie ČR, 2009 [cit. 2012-08-01]. Dostupné z: <http://www.muzeumpolicie.cz/clanek/historie-identifikace-zlocincu>
2. JEDLIČKA, Miloslav. Kriminalistická daktyloskopie. In: *Www.kriminalistika.eu* [online]. c [2007] [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: <http://kriminalistika.eu/daktyl/daktyl.html>
3. KUČEROVÁ, Kateřina. Zajímavosti: REVOLUČNÍ vynález: Konec otisků prstů? Policie identifikuje zločince podle hlasu. *Zajímavosti: REVOLUČNÍ vynález: Konec otisků prstů? Policie identifikuje zločince podle hlasu* [online]. 2013, roč. 2013, 2013-07-02 [cit. 2013-12-10]. Dostupné z: <http://tn.nova.cz/zpravy/zajímavosti/revolucni-vynalez-konec-otisku-prstu-policie-identifikuje-zlocince-podle-hlasu.html>

4. KOUKAL, Milan. VĚDA NA STOPĚ ZLOČINU: Co na nás prozradí zbarvení hlasu?. *VĚDA NA STOPĚ ZLOČINU: Co na nás prozradí zbarvení hlasu?* [online]. 2006, roč. 2006, č. 4, 2006-04-22 [cit. 2013-12-10]. Dostupné z: <http://21stoleti.cz/blog/2006/04/22/veda-na-stope-zlocinu-co-na-nas-prozradi-zabarveni-hlasu/>

Ostatní zdroje

1. STRAUS, Jiří a František VAVERA. Historie kriminalistické metody: odorologie. *Kriminalistický sborník*. 2007, roč. 2007, č. 2

Seznam zkratek

KODO – kontrolní otisky domácích osob

KRPA – Krajského ředitelství policie hl. m. Prahy

KRPB – Krajského ředitelství policie Jihomoravského kraje

KRPC – Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje

KRPH – Krajského ředitelství policie Královéhradeckého kraje

KRPP – Krajského ředitelství policie Plzeňského kraje

KRPS – Krajského ředitelství policie Středočeského kraje

KRPT – Krajského ředitelství policie Moravskoslezského kraje

KRPU – Krajského ředitelství policie Ústeckého kraje

OKTE – oddělení kriminalistických a technických expertíz

Seznam obrázků

1. Obrázek č. 1 – příklad ručně ztvárněných portrétů – dostupné z <http://www.askaforensicartist.com/wp-content/uploads/2013/10/Hand-Drawn-Composites-by-Mike-Streed.jpg>
2. Obrázek č. 2 – Ukázka klasického systému využívajícího fólie ze sedmdesátých let na sestavování identikitu - dostupné z http://technet.idnes.cz/foto.aspx?foto1=KUZ22dce5_polsky.jpg

3. Obrázek č. 3 – Papilární linie – dostupné z
http://technet.idnes.cz/foto.aspx?foto1=FUR24b702_DSC04272.JPG
4. Obrázek č. 4 – základní tvary papilárních linií - http://krimi-spk.web.cz/02_exper/expertiz/02a_dakt/02a_kuze.htm
5. Obrázek č. 5 - Daktyloskopická stopa zviditelněná hliníkovým práškem – dostupné z http://technet.idnes.cz/foto.aspx?foto1=FUR24b715_n_asdf.jpg
6. Obrázek č. 6 – Daktyloskopická karta lícová strana – dostupné z
http://mathew.txt.cz/obrazky/DKT_karta1011.jpg
7. Obrázek č. 7 – Daktyloskopická karta rubová strana – dostupné z
http://mathew.txt.cz/obrazky/DKT_karta_rub_1.jpg
8. Obrázek č. 8 - Ruční písmo - sporný a srovnávací vzorek – dostupné z
http://www.bezpecnykraj.cz/Files/bezpecny_kraj/obrazky_ilustracni/texty_fota_kclankum/oriznuto-rucni_pismo_3.jpg
9. Obrázek č. 9 - Sonogram - grafické znázornění hlasu – dostupné z
http://i.sme.sk/cdata/3/56/5679083/973269_sound_analyse_.jpg
10. Obrázek č. 10 – DNA – dostupné z http://www.astrochem.org/sci_img/dna.jpg
11. Obrázek č. 11 - Jednoduchá sada na stěr povrchu vnitřní části ústní dutiny používaná Policií ČR – vlastní zdroj

Seznam tabulek

Tabulky byly zpracovány na základě poskytnutých údajů z Policejního prezidia České republiky č. j. PPR-29162-7/ČJ-2013-990740

1. Tabulka 1: Celkový přehled registrovaných trestných činů
2. Tabulka 2: Celkový počet případů, při nichž byly zajištěny a odeslány stopy ke znaleckému zkoumání v oboru daktyloskopie, biologie a zkoumání ručního písma za rok 2010 – 2012
3. Tabulka 3: Počty a druhy dožádání z oboru daktyloskopie 2010 – 2012
4. Tabulka 4: Počty a druhy dožádání zkoumání ručního písma 2011 – 2012
5. Tabulka 5: Počty a druhy dožádání biologie a antropologie 2011- 2012
6. Tabulka 6: Počty a druhy dožádání fonoskopie 2010 až 2012
7. Tabulka 7: Celkový počet zpracovaných případů s pachovou stopou
8. Tabulka 8: Přehled výsledků jednotlivých pracovišť OKTE 2010 – 2012

Tabulky

Tabulka 1: Celkový přehled registrovaných trestných činů

Krajské ředitelství	trestné činy	2010	2011	2012
Hlavní město Praha	registrované	74028	74122	72345
	podíl (%)	23,62	23,37	23,76
	objasněné	16525	18060	18352
	objasněnost (%)	22,32	24,37	25,37
Středočeský kraj	registrované	38217	37654	35612
	podíl (%)	12,19	11,87	11,69
	objasněné	13307	15769	15174
	objasněnost	34,82	41,88	42,61
Jihočeský kraj	registrované	15298	14820	14005
	podíl (%)	4,88	4,67	4,60
	objasněné	8323	8244	8277
	objasněnost	54,41	55,63	59,10
Plzeňský kraj	registrované	13843	13752	12822
	podíl (%)	4,42	4,34	4,21
	objasněné	6786	7321	7182
	objasněnost	49,02	53,24	56,01
Karlovarský kraj	registrované	7939	8110	7582
	podíl (%)	2,53	2,56	2,49
	objasněné	5239	5486	5162
	objasněnost	65,99	67,64	68,08
Ústecký kraj	registrované	29438	30287	27427
	podíl (%)	9,39	9,55	9,01
	objasněné	15009	15490	14790
	objasněnost	50,99	51,14	53,92
Liberecký kraj	registrované	13764	13674	13003
	podíl (%)	4,39	4,31	4,27
	objasněné	7064	7318	6510
	objasněnost	51,32	53,52	50,07
Královéhradecký kraj	registrované	11121	11004	10785
	podíl (%)	3,55	3,47	3,54
	objasněné	6047	5715	5698
	objasněnost	54,37	51,94	52,83
Pardubický kraj	registrované	8877	9160	8994
	podíl (%)	2,83	2,89	2,95
	objasněné	4598	5054	5000
	objasněnost	51,80	55,17	55,59
Kraj Vysočina	registrované	8678	8613	8543
	podíl (%)	2,77	2,72	2,81
	objasněné	4299	4972	4924
	objasněnost	49,54	57,73	57,64
Jihomoravský kraj	registrované	29312	29933	29533
	podíl (%)	9,35	9,44	9,70
	objasněné	12432	12429	12605
	objasněnost	42,41	41,52	42,68
Zlínský kraj	registrované	9430	9227	8887
	podíl (%)	3,01	2,91	2,92
	objasněné	5435	5691	5319
	objasněnost	57,64	61,68	59,85
Olomoucký kraj	registrované	13721	14347	14367
	podíl (%)	4,38	4,52	4,72
	objasněné	7205	7403	7620
	objasněnost	52,51	51,60	53,04
Moravskoslezský kraj	registrované	39721	42474	40623
	podíl (%)	12,67	13,39	13,34
	objasněné	16449	16216	16760
	objasněnost	41,41	38,18	41,26
ČESKÁ REPUBLIKA	registrované	313387	317177	304528
	podíl (%)	100,00	100,00	100,00
	objasněné	130744	135168	133373
	objasněnost	41,72	42,62	43,80

Tabulka 2: Celkový počet případů, při nichž byly zajištěny a odeslány stopy ke znaleckému zkoumání v oboru daktyloskopie, biologie a zkoumání ručního písma za rok 2010 - 2012

Krajské ředitelství Policie ČR	Daktyloskopie			Biologie a antropologie			Grafické analýzy		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Praha	4 484	3 785	3527	6 215	6 191	7181	12	29	7
Středočeský	3 120	3 142	3097	2 503	3 005	2550	17	15	19
Jihočeský	947	880	769	2 174	2 192	1790	1	1	4
Plzeňský	847	1 040	1128	1 640	1 278	1850	17	10	10
Karlovarský	378	449	398	471	447	598	14	6	3
Ústecký	3 428	3 055	2424	631	1 431	1297	6	22	8
Liberecký	1 003	973	828	516	587	431	1	1	2
Královéhradecký	470	456	481	496	587	699	11	12	4
Pardubický	338	482	568	377	618	843	5	12	1
Vysočina	737	684	940	823	729	704	6	4	4
Jihomoravský	2 375	2 254	2442	2 104	2 639	2358	5	26	1
Olomoucký	496	556	452	758	925	906	7	2	0
Zlínský	603	513	703	606	702	678	4	0	0
Moravskoslezský	2 032	1 659	1488	1 984	1 031	1127	8	4	1
Celkem	21 258	19 928	19245	21 298	22 362	23012	114	144	64

Tabulka 3: Počty a druhy dožádání z oboru daktyloskopie 2010 – 2012

znalecké pracoviště	počet došlých dožádání celkem			výstupy znaleckého zkoumání								
				počet znaleckých posudků			počet odborných vyjádření			jiné		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012
KÚP	6793	7141	3079	46	96	107	6587	306	264	160	6739	2708
OKTE Pha	5558	4747	3842	18	13	66	4875	4027	3654	665	707	122
OKTE SK	2614	2743	2701	3	2	1	2586	2728	2680	25	13	20
OKTE JČK	1357	1299	1062	1	2	9	1324	1293	1038	32	4	15
OKTE PK	944	889	1154	10	9	4	921	850	1147	13	30	3
OKTE ÚK	3260	5013	3711	2	1	0	3111	4880	3653	147	132	58
OKTE HK	1144	939	994	2	1	1	1023	938	993	119	0	0
OKTE JmK	1958	2082	2581	18	17	15	1940	2065	2561	0	0	5
OKTE Msk	2690	3098	2400	22	24	50	2616	3021	2292	52	53	58
celkem	26318	27951	21524	122	165	253	24983	20108	18282	1213	7678	2989

Tabulka 4: Počty a druhy dožádání zkoumání ručního písma 2011 - 2012

znalecké pracoviště	počet došlých dožádání celkem		výstupy znaleckého zkoumání					
			počet znaleckých posudků		počet odborných vyjádření		jiné	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012
KÚP	209	159	115	57	54	11	40	91
OKTE Pha	87	68	9	6	55	56	23	6
OKTE SK	0	3	0	0	0	0	0	3
OKTE JčK	100	59	15	20	37	34	48	5
OKTE PK	93	81	31	38	44	43	18	0
OKTE ÚK	78	57	0	13	44	31	34	13
OKTE HK	65	79	13	16	42	62	10	1
OKTE JmK	247	310	55	32	191	277	1	1
OKTE Msk	231	154	77	53	112	83	42	18
celkem	1110	970	315	235	579	597	216	138

Tabulka 5: Počty a druhy dožádání biologie a antropologie 2011- 2012

znalecké pracoviště	počet došlých dožádání celkem		výstupy znaleckého zkoumání					
			počet znaleckých posudků		počet odborných vyjádření		jiné	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012
KÚP	332	399	88	116	178	182	66	101
OKTE Pha	108	82	2	0	74	43	32	39
OKTE SK	682	803	2	0	672	793	8	10
OKTE JčK	198	163	6	6	148	129	44	28
OKTE PK	304	326	1	30	302	295	1	1
OKTE ÚK	92	72	1	0	52	52	39	20
OKTE HK	94	83	1	0	92	83	1	0
OKTE JmK	346	337	4	6	330	313	12	18
OKTE Msk	13	7	2	1	10	6	1	0
celkem	2169	2272	107	159	1858	1896	204	217

Tabulka 6: Počty a druhy dožádání fonoskopie 2010 až 2012

rok	počet došlých dožádání celkem	počet individuálních identifikací	výstupy znaleckého zkoumání		
			počet znaleckých posudků	počet odborných vyjádření	jiné
2010	127	93	xxxxxxxxxx	xxxxxxxxxx	xxxxxxxx
2011	123	43	3	37	83
2012	104	4	20	80	64

Tabulka 7: Celkový počet zpracovaných případů s pachovou stopou - ztotožněných osob - vyloučených osob

rok	ČR	KRPA	KRPS	KRPC	KRPP	KRPU	KRPH	KRPB	KRPT
2010	2453	x	x	x	x	x	x	x	x
	2413	x	x	x	x	x	x	x	x
	3005	x	x	x	x	x	x	x	x
2011	3038	x	x	x	x	x	x	x	x
	3031	x	x	x	x	x	x	x	x
	2990	x	x	x	x	x	x	x	x
2012	3642	829	258	399	587	165	316	745	343
	3652	830	268	400	587	171	318	735	343
	3880	1002	443	279	210	385	203	549	809

Tabulka 8: Přehled výsledků jednotlivých pracovišť OKTE 2010 - 2012

Krajské ředitelství	trestné činy	2010	2011	2012	průměr (%)	pořadí
					celkem	
OKTE Praha Hlavní město Praha	registrované	74028	74122	72345	220495	1.
	objasněné	16525	18060	18352	52937	4.
	objasněnost (%)	22,32	24,37	25,37	24,01	8.
OKTE Středočeského kraje Středočeský kraj	registrované	38217	37654	35612	111483	4.
	objasněné	13307	15769	15174	44250	6.
	objasněnost (%)	34,82	41,88	42,61	39,77	7.
OKTE Jihočeského kraje Jihočeský kraj	registrované	15298	14820	14005	44123	8.
	objasněné	8323	8244	8277	24844	8.
	objasněnost (%)	54,41	55,63	59,1	56,38	2.
OKTE Plzeňského kraje Plzeňský kraj Karlovarský kraj	registrované	21782	21862	20404	64048	7.
	objasněné	12025	12807	12344	37176	7.
	objasněnost (%)	55,21	58,58	60,5	58,1	1.
OKTE Ústeckého kraje Ústecký kraj	registrované	29438	30287	27424	87149	6.
	objasněné	15009	15490	14790	45289	5.
	objasněnost (%)	50,99	51,14	53,92	52,02	4.
OKTE Hradec Králové kraj Královehradecký kraj Liberecký kraj Pardubický	registrované	33762	33838	32782	100382	5.
	objasněné	17707	18087	17208	53002	3.
	objasněnost (%)	52,45	53,45	52,49	52,8	3.
OKTE Jihomoravského kraje Jihomoravský kraj	registrované	47420	47773	46963	142156	3.
	objasněné	22166	23092	22848	68106	2.
	objasněnost (%)	46,74	48,34	48,65	47,91	5.
OKTE Moravskoslezského kraje Moravskoslezský kraj Olomoucký kraj	registrované	53442	56821	54990	165253	2.
	objasněné	23654	23619	24380	71653	1.
	objasněnost (%)	44,26	41,57	44,34	43,39	6.
Česká republika	registrované	313387	317177	304528	935092	
	objasněné	130744	135168	133373	399285	
	objasněnost (%)	41,72	42,62	43,8	42,71	

Seznam Příloh

- I. Odborné vyjádření OKTE České Budějovice sp. zn. ZD-2066-1/2012 ze dne 21.8.2012.
- II. Odborné vyjádření OKTE České Budějovice sp. zn. ZD-2066-2/2012 ze dne 8.11.2012
- III. Znalecký osudek z oboru písmoznalectví se specializací na ruční písmo č. 498-13 ze dne 25.11.2013
- IV. Odborné vyjádření OKTE České Budějovice sp. zn. ČZD-1304-1/2013 ze dne 24.5.2013

Přílohy

Příloha I

Pomáhat a chránit

KRAJSKÉ ŘEDITELSTVÍ POLICIE JIHOČESKÉHO KRAJE
Odbor kriminalistické techniky a expertíz
Zkušební laboratoř č. 1604 akreditovaná ČIA
Lannova 26, České Budějovice

Č.j. [REDACTED]
ČZD: [REDACTED]

České Budějovice

Počet listů: 1

Přílohy: 0

Krajské ředitelství policie Jč. kraje
Obvodní oddělení

[REDACTED]

ODBORNÉ VYJÁDRĚNÍ

ve smyslu ust. § 105 odst. 1 trestního řádu

z oboru kriminalistika, odvětví daktyloskopie

(v souladu s článkem 5.10 normy ČSN EN ISO/IEC 17025: 2005 a dokumentem ILAC-G19: 2002 Směrnice pro forenzní laboratoře)

K č.j. [REDACTED] dne [REDACTED] na OKTE došlo dne [REDACTED] 2012

K případu: **VLOUPÁNÍ DO HOSPODY**

Místo: [REDACTED]

Spácháno: od 29.7.2012 do 30.7.2012

Poškozený: [REDACTED]

Podezřelý: [REDACTED]

Ke zkoumání bylo zasláno a předloženo:

Daktyloskopická stopa č.2, místo zajištění: z rámu okna v sále hospody,
Daktyloskopická stopa č.3, místo zajištění: horní část rámu okna v sále hospody

Zkoumáním má být zjištěno, je požadováno:

- 1) Zda jsou daktyloskopické stopy způsobilé k identifikaci.
- 2) Zda jsou daktyloskopické stopy totožné s otisky prstů a dlaní podezřelé osoby.
- 3) Porovnat daktyloskopické stopy v centrálním registru systému AFIS.

Použité metody zkoumání:

Akreditovaná metoda SOP č. DAK-002 - daktyloskopická komparační analýza otisků

Použitá měřidla a zařízení:

zvětšovací lupa; daktyloskopický komparační přístroj; automatizovaný daktyloskopický identifikační systém AFIS; zdroje světla viditelného

Nález

Daktyloskopické stopy č.2,3 vykazují dostatečný počet charakteristických znaků potřebných ke zkoumání a jsou obě k identifikaci způsobilé. Daktyloskopické stopy č.2,3 byly porovnány s otisky prstů a dlaní podezřelé osoby M. J. , avšak shodnost zjištěna nebyla. Daktyloskopické stopy č.2,3 byly následně porovnány v centrální databázi otisků prstů a dlaní známých pachatelů v systému AFIS, ale ani zde shodnost zjištěna nebyla. Daktyloskopické stopy č.2,3 byly uloženy u zdejšího odboru do sbírky stop z neobjasněných případů pod číslem D-115662/2012.

Daktyloskopické stopy z dalších Vámi označených dosud nevyhodnocených případů vedených pod č.j.: KRPC - a KRPC - budou rovněž porovnány s otisky prstů a dlaní podezřelé osoby /

Upozornění:

Výsledky zkoušek se vztahují pouze na zkušební položky (stopy). Odborné vyjádření nesmí být bez písemného souhlasu vedoucího OKTE reprodukováno jinak než jako komplexní a nesmí z něho být nic převzato nebo kopírováno.

Zkoumání provedl a odborné vyjádření zpracoval:

kpt. [redacted]

mjr. [redacted]

Pomáhat a chránit

KRAJSKÉ ŘEDITELSTVÍ POLICIE JIHOČESKÉHO KRAJE
Odbor kriminalistické techniky a expertiz
Zkušební laboratoř č. 1604 akreditovaná ČIA
Lannova 26, České Budějovice

Č.j.
ČZD:

České Budějovice

Počet listů: 2
Přílohy: 1 obálka

Policie České republiky
Krajské ředitelství policie Jč. kraje
Obvodní oddělení

ODBORNÉ VYJÁDŘENÍ

ve smyslu ust. § 105 odst. 1 trestního řádu
z oboru kriminalistika, odvětví daktyloskopie

Odbor kriminalistické techniky a expertiz Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje v Českých Budějovicích, jako specializované pracoviště kvalifikované pro odbornou činnost ve smyslu § 2 zákona č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, vydává v souladu s článkem 5.10 normy ČSN EN ISO/IEC 17025:2005 a dokumentem ILAC-G19:2002 Směrnice pro forenzní laboratoře, toto odborné vyjádření.

K č.j. [redacted] ze dne [redacted] na OKTE došlo dne [redacted]

K případu: **VLOUPÁNÍM DO HOSPODY**

Místo: [redacted]

Spácháno: od [redacted] do [redacted]

Poškozený: [redacted]
[redacted]
Podezřelé osoby: [redacted]
[redacted]

Ke zkoumání bylo zasláno a předloženo:

Daktyloskopická stopa č.2, místo zajištění: z rámu okna v sále hospody,
Daktyloskopická stopa č.3, místo zajištění: horní část rámu okna v sále hospody

Zkoumáním má být zjištěno, je požadováno:

Dodatečné porovnání daktyloskopických stop č. 2, 3 (D-115662/2012) s otisky prstů a dlaní podezřelých osob

Použité metody zkoumání:

Akreditovaná metoda SOP č. DAK-002 - daktyloskopická komparační analýza otisků

Použitá měřidla a zařízení:

zvětšovací lupa; daktyloskopický komparační přístroj

Nález

Ke kriminalisticko-technickému zkoumání ve věci vloupání do hospody v obci [redacted] spácháno dne [redacted] ke škodě [redacted] byly zdejšímu odboru předloženy daktyloskopické stopy č.2,3 v pozitivu. Daktyloskopická stopa č.2 byla zajištěna z rámu okna v sále hospody a daktyloskopická stopa č.3 byla zajištěna z horní části rámu okna v sále hospody - /vše uvedeno dle původního dožádání ze dne [redacted] z OOP [redacted]

Jako podezřelí z uvedeného případu jsou dodatečně označeni [redacted] M [redacted] [redacted] jejichž otisky prstů a dlani byly předloženy zdejšímu odboru.

Zkoumáním daktyloskopických stop č.2,3 bylo zjištěno, že vykazují dostatečný počet charakteristických znaků potřebných ke zkoumání a jsou k identifikaci způsobilé - (viz původní odborné vyjádření zdejšího OKTE ze dne [redacted] zasláno téhož dne na OOP [redacted] pod č.j.: [redacted])

Daktyloskopické stopy č.2,3 (uloženy u zdejšího OKTE ve sbírce stop z neobjasněných případů pod číslem D-115662/2012) byly dodatečně porovnány s otisky prstů a dlani podezřelých osob T [redacted] M [redacted] J [redacted] V [redacted] M [redacted] V [redacted]. Provedeným porovnáním byla u daktyloskopické stopy č.2 zjištěna **naprosto vzájemná shodnost** s otiskem ukazováku, prostředníku a prsteníku levé ruky podezřelé osoby J [redacted] V [redacted]. U daktyloskopické stopy č.3 byla zjištěna **naprosto vzájemná shodnost s otiskem prostředníku, prsteníku a malíku** levé ruky podezřelé osoby J [redacted] V [redacted]. Vámi předložené otisky prstů a dlani podezřelé osoby /J [redacted] V [redacted] / byly uloženy u zdejšího odboru do sbírky daktyloskopických karet.

Daktyloskopické stopy č.2,3 byly u zdejšího OKTE přeloženy do sbírky stop s objasněnými případy pod původním číslem t.j. D-115662/2012.

Závěr zkoumání

Podrobným zkoumáním bylo bezpečně zjištěno, že daktyloskopické stopy č. 2, 3, zajištěné z případu vloupání do hospody v obci [redacted] spácháno dne [redacted] ke škodě D [redacted] W [redacted] byly způsobeny podezřelou osobou

J [redacted] V [redacted], [redacted]

Poznámka:

Kontrolní otisky prstů a dlani podezřelých osob /T [redacted] H [redacted], M [redacted] J [redacted] M [redacted] V [redacted] vracíme po provedeném zkoumání v příloze zpět ke spisu.

Odborné vyjádření zpracováno: od [redacted] do [redacted]

Upozornění:

Výsledky zkoušek se vztahují pouze na zkušební položky (stopy). Odborné vyjádření nesmí být bez písemného souhlasu vedoucího OKTE reprodukováno jinak než jako komplexní a nesmí z něho být nic převzato nebo kopírováno.

Zkoumání provedl a odborné vyjádření zpracoval:

kpt. [redacted]

Pro dožadující útvar uvolnil:

kpt. [redacted]
zástupce manažera kvality

OKTE České Budějovice podalo odborné vyjádření jako specializované pracoviště zapsané v oddílu I seznamu ústavů kvalifikovaných pro znaleckou činnost. Seznam je vedený na Ministerstvu spravedlnosti České republiky.

Odborné vyjádření bylo vypracováno za použití metod a prostředků uznávaných v kriminalistické expertizní činnosti a k tomu kvalifikovaným kriminalistickým znalcem.

Zpracovatel odborného vyjádření může, jestliže to je podle procesních předpisů nezbytné, před státním orgánem osobně stvrdit správnost podaného odborného vyjádření a podat žádaná vysvětlení ve smyslu ust. § 22 odst. 1 zákona č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících.

mjr. [redacted]

Příloha III

PhDr. [REDACTED]

soudní znalec z oboru písmoznaectví - specializace ruční písmo

tel. [REDACTED], e-mail [REDACTED], IČ [REDACTED]

[REDACTED] listopadu [REDACTED]

Policie České republiky
Krajské ředitelství policie Jihočeského kraje
Územní odbor [REDACTED]
Obvodní oddělení [REDACTED]

k č.j.: KRPC-[REDACTED]

ZNALECKÝ POSUDEK

č. [REDACTED]

z oboru písmoznaectví se specializací na ruční písmo

[REDACTED] zkoumání pravosti podpisu na plné moci ze dne

[REDACTED]

Výtisk č. 2

Počet listů: 6 + 1 dokumentace

Přílohy: ve znaleckém posudku popsané sporný a srovnávací materiály,
vyúčtování znalečného, výtisk č. 2 znaleckého posudku (u výtisku č. 1)

I. ÚVOD

Opatřením vrchního inspektora PČR Obvodního oddělení [redacted] ředitelství policie Jihočeského kraje ze dne [redacted] pod č.j.: KRPC-[redacted] jsem byl, podle ustanovení § 105 odst. 1 trestního řádu, přibrán jako znalec z oboru písmonoševství se specializací na ruční písmo k podání znaleckého posudku v trestní věci podezřelý: [redacted] nar. [redacted] pro přečin poškození cizích práv podle § 181 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku.

Otázky

- 1) Určit, zda podpis na předložené písemnosti (plná moc ze dne [redacted]) je pravým podpisem osoby na jejíž jméno zní ([redacted]).
- 2) Bude-li zjištěno, že podpis na písemnosti je nepravý, identifikovat podle předložených srovnávacích materiálů jeho pisatele.
- 3) Uvést další důležité skutečnosti zjištěné zkoumáním.

Materiály předložené ke zkoumání

Sporný materiál tvořila plná moc zmocnítele [redacted] pro zmocněnce [redacted] ze dne [redacted] k převodu [redacted] na nového vlastníka. Plnou moc tvoří list formátu A4 s předtiskem rubrik, které jsou vyplněny ručním hůlkovým písmem a číslicemi. V levém dolním rohu se v rubrice pro podpis zmocnítele nachází sporný podpis, údajný podpis [redacted]. Jedná se o textový podpis ve znění příjmení [redacted] vyhotovený kvalitním psacím prostředkem - modře pišícími kulíčkovým perem.

Srovnávací materiály [redacted] a podezřelý [redacted] tvořily následující materiály:

- smlouva o poskytnutí hypotečního úvěru [redacted] ze dne [redacted] s originály podpisů [redacted] i [redacted],
- smlouva o zřízení a vedení běžného čerpacího účtu [redacted] ze dne [redacted] s originály podpisů [redacted] i [redacted],
- darovací smlouva mezi [redacted] a [redacted] ze dne [redacted] s originály podpisů [redacted] i [redacted]

- smlouva o úvěru [redacted] včetně přihlášky k pojištění z [redacted] s originály dvou podpisů [redacted]
- smlouva o [redacted] kontu z [redacted] s originálem podpisu [redacted]
- smlouva o vydání platební karty [redacted] ze [redacted] s originálem podpisu [redacted]
- smlouva o poskytování služeb [redacted] elektronického bankovníctví z [redacted] s originálem podpisu [redacted]
- dohoda o aktivaci služeb [redacted] elektronického bankovníctví z [redacted] s originálem podpisu [redacted]
- dodatek č. 1 ke smlouvě o poskytnutí hypotečního úvěru [redacted] včetně připojeného souhlasu se zpracováním osobních údajů bez datace s originály dvou podpisů [redacted]
- O2 mobilní hlasová služba - objednávka ze dne 30.8.2011 s originálem podpisu [redacted]
- montážní listy 6x z prosince [redacted] s průpisovými kopiemi šesti podpisů [redacted]

Sporný a srovnávací materiály byly na OKTE Č. Budějovice označeny razítkem číslu [redacted]

Vyhodnocení materiálů

Sporný podpis na plné moci lze hodnotit jako zpracovatelný. Jedná se o pravosklonný textový podpis ve tvaru příjmení s vyšším stupněm vázanosti [redacted]. I přes krátkost podpisu se v něm vyskytují hodnotné individuální znaky a zjednodušení v koncové části. Sporný podpis působí jako spontánně vyhotovený na což nasvědčují počáteční i koncové vlasové tahy.

Srovnávací materiály [redacted] [redacted] hodnotím jako upotřebitelné. Jeho podpisy jsou rovněž ve tvaru příjmení a většinou v originálech nebo kvalitních průpisových kopiích. Z hlediska počtu jsou rovněž dostačující, neboť obecně je pro možnost stanovení přirozené variability pisatele vyžadováno 5 až 10 ukázek podpisů. Jedná se o ukázky podpisů, tedy podpisy na oficiálních listinách, které nevznikly v souvislosti s projednávanou věcí. Odpovídají požadavkům i časovou vazbou, neboť pocházejí z doby před i po vzniku sporného podpisu ([redacted]).

Srovnávací materiály [redacted] [redacted], které bude nutné použít v případě zjištění, že sporný podpis na plné moci není pravým podpisem [redacted]

jsou nedostačující pro objektivní porovnání. Tvoří je pouze její pravé podpisy částečně jiného znění a orientačně jsem využil hůlkových textů vyplnění sporné plné moci, neboť dle popisu skutku v opatření uvádí [REDAKCE] že tuto plnou moc vypsala a předala k podpisu [REDAKCE]. S tvrzením, že osobní údaje zmocněnce vypsala osobně zmocněnec [REDAKCE] nemohu souhlasit, neboť i z orientačního porovnání textů a číslic na sporné plné moci je patrné, že veškeré texty ručním písmem na sporné plné moci napsala jedna osoba, tedy předpokládám, že [REDAKCE]. V případě změny výpovědi lze pisatele textů na sporné plné moci jednoznačně identifikovat, neboť je text rozsáhlý v kombinaci hůlkového písma a číslic a s výskytem hodnotných individuálních znaků. Pro objektivní stanovení závěru zkoumání k pisateli sporného podpisu v případě jeho nepravosti je třeba od [REDAKCE] nebo případně i jiné podezřelé osoby zajistit ukázky kurzivního písma (dopisy, poznámky v diářích, kalendářích, žádosti, stížnosti, dotazníky apod.) a provést zkoušku kurzivního písma a zkoušku psaní podpisů ve znění sporného [REDAKCE] za specifických podmínek, které je možné konzultovat.

II. NÁLEZ

Metody zkoumání

Ke zkoumání předložených materiálů jsem použil kombinace posudkových metod analyticko - syntetické, srovnávací a metody grafometrické s využitím stereoskopického mikroskopu, lupy a měrek.

Mikroskopickým zkoumáním tahů a okolí tahů sporného podpisu na plné moci jsem nezjistil znaky, které by mohly nasvědčovat na technický způsob padělání, jako je předkreslení, protlačení, gumování v okolí tahů podpisu apod., ani znaky nasvědčující na padělání tzv. z „volné ruky“, jako je statické provedení, nejistoty v tazích, zpomalení, nelogické zastavení nebo i přerušení psacího pohybu a podobně.

Porovnáním sporného podpisu [REDAKCE] s pravými podpisy [REDAKCE] byly zjištěny zásadní rozdílné znaky v obecně rovině zkoumání (zejména grafická stránka a parametry podpisu) i v rovině zvláštní (technika psaní jednotlivých písmen a tvarů). Shodné bylo pouze přerušení psacího pohybu po počátečním písmeni „B“, ale toto bylo dáno technikou psaní počátečního

písmene ve sporném podpisu i v podpisech [REDAKCE], která je zásadně rozdílná, ale není v obou technikách psaní běžně vázána na další písmena. Ve sporném podpisu je počáteční písmeno "P" v perličkové (hůlkové) podobě se samostatným háčkem nad písmenem, ale v pravých podpisech [REDAKCE] vychází technika psaní spíše ze stylizace kurzívního písmene s vlasovým připojením háčku. Druhá část u sporného podpisu začíná tahem zdola do výrazného horního klíčkového obrátu písmene "P", ale v podpisech srovnávacích začíná psací pohyb shora do výrazného dolního oblouku s přechodem do horního ostrého obrátu nebo velmi úzké klíčky, až spíše krycího vratného tahu. I další horní obrat ve srovnávacích podpisech je ostrý až obloukový oproti spornému podpisu, kde je klíčkový obrat jako první vrchol písmene "P". Písmeno "P" je ve srovnávacích podpisech zcela vypuštěno a koncovou část tvoří obloukový tah vzhůru nad podpis, kdežto ve sporném podpisu je patrná stylizace písmene "P" s dolním klíčkovým obrátem se zkráceným koncovým tahem a samostatnou výraznou čárkou s počátečním zátrhem zprava. Obecně lze říci, že srovnávací podpisy jsou více zjednodušené a sporný podpis má více vypisovaná písmena. Psací pohyb i výsledné tvary jsou však mezi sporným a srovnávacím podpisem zcela rozdílné a umožňují stanovit jednoznačný závěr, označující sporný podpis za nepravý podpis [REDAKCE]. Vzhledem k tomu, že sporný podpis vykazuje zásadní rozdílné znaky techniky psaní s pravými podpisy [REDAKCE], nejedná se o podpis napodobený, ale podpis smyšlený beze snahy o napodobení podpisu Michala Šerého. Pokud takový podpis bude vycházet z rukopisu jeho pisatele a nebude se jednat o úmyslnou zkomoleninu, na což spontánnost a nacvičené prvky písma nenasvědčují, bude možná identifikace jeho pisatele, při zajištění kvalitních srovnávacích materiálů.

Porovnáním sporného podpisu z plné moci se srovnávacími materiály [REDAKCE] byly nalezeny některé částečné podobnosti a shody nasvědčující na možnost, že [REDAKCE] může být pisatelkou sporného podpisu. I když její pravé podpisy jsou z větší části odlišného znění a [REDAKCE] používá specifické zjednodušení, lze za podobnosti označit výrazně širokou klíčku písmene "P" nebo esovitý tah koncové části podpisu, i přes zásadní odlišnosti ve vázanosti nebo technice počátečního písmene "P". I přes rozdílnost techniky psaní písmene "P" ve svých pravých podpisech jsem našel shodnou techniku

psaní perličkového (hůlkového) písmene v textu plné moci, kterou měla [redacted] vyplnit. I když je text plné moci vypsán velmi rychlým písmem, je podobnost až shoda písmen "o" v textu a ve sporném podpisu markantní a umožňuje stanovení závěru k pisatelství sporného podpisu alespoň v rovině nižší pravděpodobnosti.

Pro lepší orientaci v popisovaných znacích je součástí znaleckého posudku dokumentace. Rozdílné znaky jsou v podpisech [redacted] naznačeny zeleně, shodné a podobné ve sporném podpisu a v podpisech a textu [redacted] červeně. Všechny podpisy a texty byly pro dokumentaci ve stejném měřítku zvětšeny. Dokumentace byla vyhotovena na zařízení Konica – Minolta.

III. ZÁVĚR

- 1) Podpis na předložené písemnosti, tedy plné moci ze dne [redacted] není pravým podpisem [redacted]
- 2) Jako pisatelka tohoto podpisu přichází v úvahu [redacted]
- 3) Pro případné upřesnění závěru zkoumání k osobě pisatele sporného podpisu na plné moci bude potřeba zajistit ukázky jejího kurzivního písma (a případně provést specifické zkoušky kurzivních textů a zkoušky psaní podpisů ve znění podpisu sporného [redacted]).

PhDr. [redacted]

Znalecký posudek jsem podal jako znalec jmenovaný rozhodnutím ministra spravedlnosti ČR ze dne [redacted] č.j. [redacted] pro základní obor písmoznalectví se specializací na ruční písmo.

Jsem si vědom trestních následků úmyslně nepravdivě podaného znaleckého posudku.

Znalecký úkon je zapsán pod pořadovým číslem [redacted] znaleckého deníku.

Znalečné účty podle přiloženého vyúčtování.

Pomáhat a chránit

KRAJSKÉ ŘEDITELSTVÍ POLICIE JIHOČESKÉHO KRAJE
Odbor kriminalistické techniky a expertíz
Zkušební laboratoř č. 1604 akreditovaná ČIA
Lannova 26, České Budějovice

L 1604

K č.j. KRPC- [redacted]

České Budějovice [redacted] 2013

Počet listů: 1
[redacted]

Krajské ředitelství policie Jč. kraje
Obvodní oddělení
[redacted]

ODBORNÉ VYJÁDŘENÍ

ve smyslu ust. § 105 odst. 1 trestního řádu
z oboru kriminalistika, odvětví genetiky

Odbor kriminalistické techniky a expertíz Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje v Českých Budějovicích, jako specializované pracoviště kvalifikované pro odbornou činnost ve smyslu § 2 zákona č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, vydává v souladu s článkem 5.10 normy ČSN EN ISO/IEC 17025:2005 a dokumentem ILAC-G19:2002 Směrnice pro forenzní laboratoře, toto odborné vyjádření.

K č.j. KRPC- [redacted] ze dne [redacted] na [redacted]

K případu:

PORUŠOVÁNÍ DOMOVNÍ SVOBODY - SHODA V ND DNA

Obec:

[redacted] č.p.: [redacted]

Spácháno:

od 31.5.2009 do 10.6.2009

Podezřelý:

[redacted], nar. [redacted], r.č.: [redacted]

Použité metody zkoumání:

- akreditovaná metoda SOP č. DNA-001, Identifikace lidského biologického materiálu metodou fragmentační analýzy DNA

Nález

Z Kriminalistického ústavu v Praze na OKTE České Budějovice bylo doručeno „Oznámení o nalezených shodách DNA profilů v Národní databázi DNA.“

Na základě vložení a porovnání profilu DNA osoby [redacted] r.č. [redacted] do Národní databáze DNA bylo zjištěno, že se shoduje s úplným profilem stanoveným ze stopy č. 7 – nedopalek cigarety s filtrem značky MAIN. Je možné konstatovat, že profily náleží jedné a téže osobě. Pravděpodobnost náhodné shody je mnohem nižší než limit stanovený jako hranice individuální identifikace.

Analýza stopy č. 7 byla provedena v rámci šetření případu PORUŠOVÁNÍ DOMOVNÍ SVOBODY pod č.j.: KRPC- [REDAKCE], [REDAKCE]

Závěr zkoumání

Byla zjištěna shoda profilu v Národní databázi DNA osoby [REDAKCE] r.č. [REDAKCE] s profilem stopy č. 7 – nedopalek cigarety s filtrem značky MAIN- č.j.: KRPC- [REDAKCE], [REDAKCE]/TČ- [REDAKCE]

Upozornění:

Výsledky zkoušek se vztahují pouze na zkušební položky (stopy). Odborné vyjádření nesmí být bez písemného souhlasu vedoucího OKTE reprodukováno jinak než jako komplexní a nesmí z něho být nic převzato nebo kopírováno.

Zkoumání provedl a odborné vyjádření zpracoval:

[REDAKCE]
vrchní komisař

Pro dožadující útvar uvolnil:

[REDAKCE]
manažer kvality

OKTE České Budějovice podalo odborné vyjádření jako specializované pracoviště zapsané v oddílu I seznamu ústavů kvalifikovaných pro znaleckou činnost. Seznam je vedený na Ministerstvu spravedlnosti České republiky.

Odborné vyjádření bylo vypracováno za použití metod a prostředků uznávaných v kriminalistické expertizní činnosti a k tomu kvalifikovaným(-i) kriminalistickým(-i) znalcem (znalci).

Zpracovatel(-é) odborného vyjádření může (mohou), jestliže to je podle procesních předpisů nezbytné, před státním orgánem osobně stvrdit správnost podaného odborného vyjádření a podat žádaná vysvětlení ve smyslu ust. § 22 odst. 1 zákona č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících.

[REDAKCE]
vedoucí odboru